บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ

(ทำในสิ่งที่เราชอบ)

โครงการ "บวยจ เดะ ลาก ซูกา บวยจ เยาวชนอูรักลาโวยจ
ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่"

บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ

(ทำในสิ่งที่เราชอบ)

โครงการ "บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ เยาวชนอูรักลาโวยจ
ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่"

ชื่อเรื่อง : บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ
(ทำในสิ่งที่เราชอบ)
ผู้แต่ง : นางสาวศันสนีย์ ทะเลลึก และคณะ
ผู้สนับสนุน : ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษา – วัฒนธรรมในภาวะวิกฤต
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ออกแบบหน้าปก / รูปเล่ม : นางสาวสุมาลี หาญยศ
ปีที่พิมพ์ : มิถุนายน 2559

คำนำ

หนังสือเรื่อง “บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ” หรือมีความหมายว่า “ทำในสิ่งที่เราชอบ” จัดทำโดยคณะวิจัยกลุ่มเยาวชนชาวอูรักลาโวยจ ได้เกิดความตระหนัก เล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ถือเป็นผู้ที่สืบทอด และเป็นผู้ถ่ายทอดภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวอูรักลาโวยจที่สำคัญสู่ชนรุ่นต่อไปในอนาคต

การจัดทำหนังสือนี้ เป็นผลจากการดำเนินงานโครงการวิจัยในรูปแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ภายใต้โครงการ “บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ เยาวชนอูรักลาโวยจ ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่” มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องที่ตนเองชอบ ได้แก่ เรื่องการทำมาหากิน เรื่องอาหารพื้นบ้าน และเรื่องรำมะนา โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ตั้งแต่การสืบค้น สอบถามข้อมูลจากผู้รู้ หรือปราชญ์ชุมชน การทดลองปฏิบัติจริง ตลอดจนการบันทึกข้อมูลด้านภาษา และองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเอง

หนังสือเล่มนี้ได้ถูกบันทึกเป็นภาษาอูรักลาโวยจ อักษรไทย และมีความหมายภาษาไทย ซึ่งถือเป็นประโยชน์สำหรับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก ตลอดจนยังเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลภายนอก หรือผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องราวทางภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวอูรักลาโวยจ

คณะทีมวิจัยต้องขอขอบคุณ ปราชญ์ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และถ่ายทอดความรู้ให้กับทีมวิจัย, ทีมพี่เลี้ยงจากศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษา – วัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้คอยกระตุ้นและคอยให้กำลังใจในการทำงานมาโดยตลอด รวมทั้งการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ทำให้คณะวิจัยสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

คณะวิจัย

มิถุนายน 2559

สารบัญ

ความเป็นมาและจุดเริ่มต้น 11
กว่าจะเป็น “บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ” 14
แนะนำตัวหนังสือภาษาอูรักลาโวยจ 16
บารัก มียา มากัด 21
บวยจ นามา ลูเมาะฮลาโวยจ กาโดะฮ บวยจ โกะ เซอบารัก มียา มากัด 21
ลากู บวยจ บารัก มียา มากัด มาแระฮ เดอตัก ดีฮา 22
1. บูบู อีกัด 23
1.1 บารัก เดะ นะ บวยจ บูบู อีกัด 23
1.2 กีเตอ ดาลับ ลากู บวยจ บูบู อีกัด 23
1.3 โกะ บารัก เดะ นะ ปี เปอปัยจ บูบู 23
1.4 จูเตอ ดาลับ ลากู เปอปัยจ บูบู อีกัด 24
1.5 ลากู เปอปัยจ บูบู 24
1.6 ปาซัน บายิ ลากู เปอปัยจ บูบู 24
1.7 บารัก เดะ กือนา ยากา 25

2. บูบู นุยฮ 25
2.1 บารัก ลากู บวยจ บูบู นุยฮ 25
2.2 จูเตอ ดาลับ บวยจ บูบู นุยฮ 26
2.3 ลากู อาเมด บูบู นุยฮ ปี เปอปัยจ 27
2.4 บารัก บายิ นะ บูบู นุยฮ 27
2.5 บารัก เดะ กือนา ยากา 27

3. ปูกัยจ ฮูรัก 28
3.1 โกะ เซอบารัก เดะ นะ บวยจ 28
3.2 จูเตอ ดาลับ ลากู บวยจ ปูกัยจ ฮูรัก 28
3.3 จูเตอ ดาลับ ลากู อาเมด ปูกัยจ ปี เปอปัยจ 29
3.4 บารัก บายิ เดะ นะ เปอปัยจ ปูกัยจ ฮูรัก 29
3.5 บารัก เดะ กือนา ยากฺา 30
ลากู เดะ บวยจ บรี กูญา ซูกา ฮาตี 30

การทำมาหากิน 31
ทำไมชาวอูรักลาโวยจต้องทำอาชีพนี้ 32
การทำมาหากินเกิดขึ้นเมื่อไหร่ 33
1. ไซปลา 33
1.1 อุปกรณ์ในการทำไซปลา 33
1.2 ขั้นตอนในการทำไซปลา 34
1.3 อุปกรณ์ในการวางไซปลา 35
1.4 ขั้นตอนในการวางไซปลา 35
1.5 วิธีการวางไซปลา 35
1.6 ข้อสำคัญในการวางไซ 36
1.7 ข้อควรระวัง 36
2. ไซปลาหมึก 36
2.1 อุปกรณ์ในการทำไซปลาหมึก 36
2.2 ขั้นตอนในการทำไซปลาหมึก 37
2.3 ขั้นตอนในการนำไซปลาหมึกไปวาง 38
2.4 จุดเด่นของไซปลาหมึก 38
2.5 ข้อควรระวัง 38

3. อวนกุ้ง 39
3.1 อุปกรณ์ในการทำอวนกุ้ง 39
3.2 ขั้นตอนในการทำอวนกุ้ง 39
3.3 ขั้นตอนในการนำอวนกุ้งไปวาง 40
3.4 ข้อสำคัญในการวางอวนกุ้ง 40
3.5 ข้อควรระวัง 40
สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ 41

บารัก มากัด : เดะ ลูปา เตด เบอเละฮ เดะ ตูโปะ 47
บวยจ นามา กีตา กฺาโดะฮ ดูลี บารัก มากัด อีนี 47
1. โกยตีแบว 48
1.1 เซอบารัก 48
1.2 จูเตอ ลากู เปอตัด บารัก บวยจ 48
1.3 ลากู บวยจ 49
1.4 โกย เดะ เตด ซูปา ฮาปา 49
1.5 บวยจ นามา โกย นะ เลอแงะ 49
2. โกยจีจอ 49
2.1 เซอบารัก 49
2.2 จูเตอ ลากู เปอตัด บารัก บวยจ 50
2.3 ลากู บวยจ 50
2.4 โกย เดะ เตด ซูปา อาปา 50
2.5 บวยจ นามา โกย นะ เลอแงะ. 51

3. กูลัยกีซิ 51

3.1 เซอบารัก 51

3.2 จูเตอ ลากู เปอตัดบารัก บวยจ 51

3.3 ลากู บวยจ 52

3.4 กูลัย เดะ เตด ซูปา ฮาปา 52

3.5 บวยจ นามา กูลัย นะ เลอแงะ 52

อาหาร : อีกหนึ่งสิ่งที่ไม่ควรลืมในชุมชน 53

ทำไมถึงต้องอนุรักษ์อาหารพื้นบ้านชาวอูรักลาโวยจ 53

1. โกยตีแบว 54

1.1 วัตถุดิบ 54

1.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ 55

1.3 วิธีทำ 55

1.4 ความพิเศษ 56

1.5 ภาวะวิกฤตของอาหาร : ทำไมขนมถึงสูญหาย 56

2. โกยจีจอ 56

2.1 วัตถุดิบ 56

2.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ 56

2.3 วิธีทำ 57

2.4 ความพิเศษ 57

2.5 ภาวะวิกฤตของอาหาร : ทำไมขนมถึงสูญหาย 57

3. กูลัยกีซิ 58
3.1 วัตถุดิบ 58
3.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ 58
3.3 วิธีทำ 59
3.4 ความพิเศษ 59
3.5 ภาวะวิกฤตของอาหาร : ทำไมแกงถึงสูญหาย 59

บานา 60
บวยจ นามา กาโดะฮ ตาฮู ลากู บานา 60
บวยจ นามา กาโดะฮ มาแระฮ นารี บานา 60
ฮาปา เตองะฮ เดะ นะ เบอเละฮ บารัก อีนี ปี อูซิ 61
กีตา นะ อาเมด อีนี ปี บวยจ นามา เบอเละฮ เดะ รีอารี 61
บานา มาแระฮ ดาตัก ดีฮา 61
ลากู บานา อูซิ กะ นามี เตองะฮ 62
เซอบารัก เปอ มาลู อาดา นามา เตองะฮ 62
ลากู อูซิ บานา ปากัยจ กะ นามี 63
ลากู นารี นะ บานา 63
ลากู เตด ซูปา กาลา นูตู ยางัน ยูรุยฮนี 63

ลากู เดะ อูซิ 64
1. ลากู ลงปง 64
ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ 64
ลากู ลงปง 65
2. ลากู ลาเอลา 66
ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ 66
ลากู ลาเอลา 66

3. ลากู โลยโลยอีนัง 66

ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ 66

ลากู โลยโลยอีนัง 67

รำมะนา 69

ทำไมต้องรู้เรื่องรำมะนา 69

ทำไมต้องแสดงรำมะนา 70

ใครบ้างที่จะได้รับประโยชน์จากการละเล่นรำมะนา 71

เราสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง 71

รำมะนามาจากไหน 71

รำมะนาแสดงในงานแบบไหนบ้าง 72

เครื่องดนตรีมีอะไรบ้าง 72

การละเล่นรำมะนาต้องแต่งกายอย่างไร 73

การร่ายรำของรำมะนา 74

ความแตกต่างอดีตและปัจจุบันของรำมะนา 74

เพลงที่ใช้แสดง 75

1. เพลง ลงปง 75

ความเป็นมาของเพลงลงปง 75

เนื้อเพลง 75

2. เพลง ลาเอลา 76

ความเป็นมาของเพลงลาเอลา 76

เนื้อเพลง 76

3. เพลง โลยโลยอีนัง 77

ความเป็นมาของเพลงโลยโลยอีนัง 77

เนื้อเพลง 77

คณะทำงานผู้จัดทำหนังสือ 81
คณะทำงานในกลุ่มทำมาหากิน
คณะทำงานในกลุ่มอาหารพื้นบ้าน
คณะทำงานในกลุ่มรำมะนา
ปราชญ์ผู้ให้ข้อมูล

ความเป็นมาและจุดเริ่มต้น

ชาวอูรักลาโวยจ (Urak Lawoc) หรือชาวเล เป็นกลุ่มชนที่พูดภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียน (Austronesian) ที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในทะเลฝั่งอันดามันของประเทศไทยตั้งแต่จังหวัดพังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และสตูล

บ้านสังกาอู้ เป็นหมู่บ้านของชาวอูรักลาโวยจกลุ่มหนึ่งที่ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ จากการสำรวจสถานการณ์ทางภาษาชาวอูรักลาโวยจที่ผ่านมา พบว่าที่บ้านสังกาอู้มีการใช้ภาษาอูรักลาโวยจจำกัดอยู่แค่ระดับผู้ใหญ่และกลุ่มผู้อาวุโสเท่านั้น ส่วนคนรุ่นหนุ่มสาวหรือวัยเด็ก จะมีความเขินอาย ไม่กล้าที่จะพูดภาษาของตนให้คนอื่นได้ยิน นอกจากนี้พบว่าวิถีชีวิตของชุมชนได้เปลี่ยนไป กล่าวคือ ชาวบ้านวัยคนทำงานได้เปลี่ยนอาชีพจากการออกทะเล เข้ามาสู่ตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นที่กล่าวขานของผู้ใหญ่และผู้อาวุโสว่า “เด็กสมัยนี้ออกทะเลไม่เป็น”

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ในปี 2553 ชุมชนชาวอูรักลาโวยจได้ริเริ่มฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมด้วยตนเอง ดำเนินงานโครงการ "แนวทางในการศึกษาศักยภาพของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชาวอูรักลาโวยจ บ้านสังกาอู้ ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่" ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามแนวทางวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) มีกลุ่มผู้อาวุโส ผู้ใหญ่ และกลุ่มเยาวชน เป็นทีมวิจัยและมีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดระบบตัวเขียนภาษาอูรักลาโวยจที่สามารถบันทึกเรื่องราว เรื่องเล่า นิทาน ตลอดจนภูมิปัญญาต่าง ๆ เป็นภาษาอูรักลาโวยจได้และผลงานที่สำคัญคือการจัดทำหนังสือ "อารี ปาจัก" หรือ "ลอยเรือ" ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมที่สำคัญของชาวอูรักลาโวยจ โดยจัดทำทั้งภาษาอูรักลาโวยจและภาษาไทย

ภายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ชาวอูรักลาโวยจได้ดำเนินงานโครงการ "บันทึกเรื่องเล่าชาวอูรักลาโวยจบ้านสังกาอู้ จังหวัดกระบี่" ซึ่งเป็นโครงการย่อยของโครงการ "พลังภาษาและวัฒนธรรมเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยสู่สังคมอยู่สบาย" ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โครงการนี้มีเยาวชนชาวอูรักลาโวยจเริ่มเข้ามาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมหลัก และสามารถใช้ระบบเขียนภาษาอูรักลาโวยจอักษรไทยเป็นเครื่องมือในการบันทึกเรื่องเล่านิทาน และองค์ความรู้ของชาวอูรักลาโวยจ รวมไปถึงทำให้เห็นพลังของกลุ่มเยาวชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจการทำกิจกรรมการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของตนเองซึ่งทำให้เกิดการขยายกลุ่มเยาวชนอย่างเห็นได้ชัด และมีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นโดยภายในกลุ่มเยาวชนชาวอูรักลาโวยจนี้มีความสนใจในประเด็นวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย เช่น กลุ่มผู้ชาย สนใจเรื่องเครื่องมือการทำมาหากิน และการออกทะเล

ส่วนเด็กผู้หญิง มีความสนใจเรื่องการทำอาหาร การร่ายรำประกอบรำมะนา เป็นต้น

จากข้อสังเกตและข้อค้นพบดังกล่าว จึงเป็นแรงผลักดันให้กลุ่มเยาวชนได้รวมกลุ่มกัน เพื่อนำมาสู่การทำงานโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในประเด็นการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ชื่อโครงการว่า "บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ" ซึ่งหมายความว่า "ทำในสิ่งที่เราชอบ" โดยมุ่งเน้นการศึกษาวัฒนธรรม และความเป็น "อูรักลาโวยจ" อย่างมีความสุข ผ่านการศึกษาเรียนรู้ตามประเด็นที่ตนเองสนใจ เช่น การเล่นดนตรีพื้นบ้าน การทำมาหากิน ออกทะเล เป็นต้น

ในการศึกษาประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะมุ่งเน้นวิธีการศึกษาเชิงลึก ทั้งในเชิงมิติทางวัฒนธรรม และเชิงความหมายทางวัฒนธรรม และการสร้างให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ และซึมซับภูมิปัญญาความเป็นอูรักลาโวยจมากยิ่งขึ้น อันจะสามารถสร้างพลังเยาวชนอูรักลาโวยจให้เกิดความตื่นตัวและตระหนักในการฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกิดจากการศึกษาวิจัย จะถูกนำไปพัฒนาต่อเพื่อใช้ประโยชน์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและแหล่งเรียนรู้ของชุมชนบ้านสังกาอู้ต่อไป

กว่าจะเป็น “บวยจ เดะ ลากู ซูกา บวยจ”

หลังจากที่โครงการนี้เกิดขึ้น เยาวชนก็ได้มารวมตัวกันเพื่อประชุมทำความเข้าใจและเลือกประเด็นที่จะศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ในที่สุดจึงสรุปได้ว่าจะศึกษาใน 3 เรื่อง ได้แก่ 1.การทำมาหากิน 2.การทำอาหารพื้นบ้าน และ 3. การแสดงรำมะนา

เมื่อได้ประเด็นแล้ว ทุกคนก็ได้เข้ามาเรียนรู้เรื่องพื้นฐานงานวิจัย และฝึกทักษะการวิจัยเบื้องต้น เช่น การวางแผน การสังเกต การจดบันทึก การตั้งคำถาม การสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการบันทึกข้อมูลเชิงลึกในสิ่งที่ตัวเองอยากจะเรียนรู้

ต่อจากนั้นสมาชิกแต่ละกลุ่มก็มาวางแผนร่วมกันว่าจะมีวิธีการศึกษาความรู้เหล่านั้นได้อย่างไร โดยใช้องค์ความรู้ด้านงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการประกอบการวางแผน แล้วจึงดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยมีปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ กลุ่มทำมาหากินก็ไปเรียนรู้เรื่องการทำไซจับสัตว์ทะเล กลุ่มทำอาหารก็ไปเรียนรู้การทำอาหาร ส่วนกลุ่มรำมะนาก็ไปฝึกการแสดงรำมะนา

ในที่สุดทุกกลุ่มต่างก็ได้ความรู้ทั้งในด้านข้อมูลสำคัญและทักษะการปฏิบัติจากการฝึกฝน จึงประมวลเอาความรู้เหล่านั้นมาเรียบเรียงและบันทึกเป็นภาษาอูรักลาโวยจและภาษาไทยและนำสิ่งที่บันทึกไว้ไปตรวจสอบความถูกต้องจากปราชญ์อีกครั้ง

เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์

พร้อมกันนี้ก็ได้ทำการบันทึกความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ในรูปแบบวีดีทัศน์เพื่อให้มีทั้งภาพและเสียงสำหรับที่จะเผยแพร่ “การทำในสิ่งที่ชอบ” ด้วยพลังเยาวชนอูรักลาโวยจบ้านสังกาอู้ให้เห็นอย่างเด่นชัดมากขึ้น

แนะนำตัวหนังสือภาษาอูรักลาโวยจ

ตัวหนังสือ หรือ ระบบตัวเขียน ภาษาอูรักลาโวยจ เป็นผลงานจากโครงการวิจัยเพื่อฟื้นฟูภาษา อูรักลาโวยจที่มีทีมวิจัยชาวอูรักลาโวยจ บ้านสังกาอู้ ต.เกาะลันตาใหญ่ เป็นผู้จัดทำโดยได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ตัวหนังสือภาษาอูรักลาโวยจมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาอูรักลาโวยจ โดยใช้ตัวหนังสือที่ทำขึ้นมาสำหรับใช้บันทึกเรื่องราว เรื่องเล่า นิทาน ตำนาน องค์ความรู้ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชาวอูรักลาโวยจด้วยภาษาอูรักลาโวยจ ซึ่งตัวหนังสือภาษาอูรักลาโวยจ ในหนังสือเล่มนี้ มีหลักเกณฑ์ในการจัดทำตัวหนังสือดังนี้

1. ตัวหนังสือต้องเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมภายนอก โดยในที่นี้ได้เลือกใช้ตัวอักษรไทยในการเขียน
2. ตัวหนังสือง่ายต่อผู้ใช้ ไม่ซับซ้อนจนเกินไป
3. ตัวหนังสือต้องแสดงลักษณะของภาษาได้มากที่สุดสามารถเขียนแทนเสียงสำคัญหรือเสียงเอกลักษณ์ในภาษาได้ เช่น “กฺ” ใช้เขียนแทนเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษาอูรักลาโวยจออกเสียงคล้ายกับเสียง “ก” แต่มีความก้องด้วย เช่นคำว่า “กฺีกฺ” ที่แปลว่า “ฟัน”
4. ใช้ตัวหนังสือ 1 ตัว แทน 1 เสียง และไม่ใช้ตัวอักษรสูงในการเขียนภาษาอูรักลาโวยจ เนื่องจากตัวอักษรสูงจะมีเสียงวรรณยุกต์ติดมากับตัวอักษร ซึ่งจะต่างจากระบบเสียงพื้นฐานของภาษาอูรักลาโวยจที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ เช่น ไม่ใช้ตัว ส – ศ – ษ แต่ใช้ตัว “ซ”,ไม่ใช้ตัว “ข” แต่ใช้ตัว “ค”, ไม่ใช่ตัว “ห” แต่ใช้ตัว “ฮ” เป็นต้น
5. ใช้สัญลักษณ์สม่ำเสมอ อย่างเป็นระบบ
6. สามารถใช้เขียนครอบคลุมภาษาอูรักลาโวยจในพื้นที่อื่น ๆ ได้

7. ตัวหนังสือสามารถพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ได้

8. ตัวหนังสือต้องเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบราชการได้ กล่าวคือ ภาษาอูรักลาโวยจ สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาไทยได้ ด้วยการใช้ตัวอักษรไทย

ข้อสังเกตอย่างหนึ่งของการเขียนภาษาอูรักลาโวยจในหนังสือเล่มนี้ คือการไม่ใช้วรรณยุกต์ในการกำกับเสียงตัวหนังสือ เนื่องจากระบบเสียงพื้นฐานในภาษาอูรักลาโวยจไม่มีเสียงวรรณยุกต์ แต่ในภาษาพูดตามปกตินั้นมีการเน้นหนักคำพยางค์ท้าย ทำให้ดูเหมือนว่ามีเสียงวรรณยุกต์กำกับ ซึ่งในการใช้ภาษาอูรักลาโวยจตามปกตินั้นเสียงสูงหรือเสียงต่ำไม่ได้ทำให้คำมีความหมายคลาดเคลื่อนแต่อย่างใด

ภาษาอูรักลาโวยจ

พยัญชนะภาษาอูรักลาโวยจ มี 22 ตัว

ก เกอตับ	กฺ กีฺกีฺ	ค คอด	ง งาจิ	จ จีเจด	ช เชอนึง
ซ ซีโปยจ	ญ ญาเมาะ	ด ดาโวด	ต ตางัน	ท ทก	น นูยฮ
บ บาบี	ป ปราฮู	พ พาเพะ	ม มาทู	ย ยาตก	ร รากฺา
ล ลีปัด	ว วัยจ	อ อีกัด	ฮ ฮูรัก		

ภาษาอูรักลาโวยจ

สระภาษาอูรักลาโวยจ มี 19 ตัว

-ะ กฺาวะ	-า นากา	-ิ อีติ	-ี บาบี	-ุ กามุง	-ู มาทู
เ-ะ พาเพะ	เ- กาเม	แ-ะ ตาแมะ	แ- แกฺรก	โ-ะ ญาโตะ	โ- ราโมยจ
เ-าะ ญาเมาะ	-อ ตีกอ	เ-อ เตอเลอ	-ัวะ ลัวะ (ช่องแคบ)	-ัว เบอนัว	เ-า ลีเมา
เ-ีย เมียว					

ภาษาอูรักลาโวยจ

พยัญชนะตัวสะกดภาษาอูรักลาโวยจ มี 11 ตัว

-ก ฮูรัก	-ง ปีนัง	-ด เดียด	-น ตางัน	-บ ฮาญับ	-ม เคอนัม
-ย ตูปัย	-ยจ มูโลยจ	-ยฮ นูยฮ	-ว เมียว	-ฮ รูมะฮ	

บารัก มียา มากัด

กีตา เบอเละฮ ดาปัยจ. จะ ลากู บวยจ โกะ เซอบารัก มียา มากัด. นะ ลูเมาะฮลาโวยจ เดะ นะ เลอแงะ ฮาบิฮ ดะฮ. กีตา กฺารี บารัก บายิ นะ ปาซัน อีนี. กีเตอ ราโซะ นะ บวยจ บรี ดูโดะ ยางัน กีตา มาลามา ตาปีจะ โกะ เซอบารัก เดะนะ ลากู. มียา มากัด ตีกฺา ลากู. อาดา บูบูอีกัด บูบูนุยฮ ปูกัยจ ฮูรัก. เดะ ยาดี บารัก มียา มากัด นะ ลูเมาะฮลาโวยจ.

1. บีดา มียา ลากู บารัก มียา มากัด นะ ลูเมาะฮลาโวยจ.

2. โกะ นะนานะ เบอเละฮ ตาฮู ลากู บารัก มียา มากัด นะ ลูเมาะฮลาโวยจ นะ กาลานูตู รอยจ ยูรุยนี.

3. โกะ นะนานะ ซายัก โกะ บารัก มียา มากัด นะ ตะซิก. เดะ เบอเละฮ ซาโมยจ เดะ อูรักตูฮา กาลา นูตู.

อีงัยจ จะ โกะ บารัก มียา มากัด. โนะนีนะ ยาดี บารัก บายิ นะ ลูเมาะฮลาโวยจ. ยางัน เซอมียา เดะ ซูกา บารัก อีนี. กีเตอ เบอเละฮ ตาฮู อาระฮ จะเบอเละฮ บวยจ โกะ เซอบารัก มียา มากัด. โนะอีนี เดะ นะ บวยจ บรี กีตา มากัด เบอเละฮ.

บวยจ นามา ลูเมาะฮลาโวยจ กฺาโดะฮ บวยจ โกะ เซอบารัก มียา มากัด

เซอกาอู ยาดี ตูโปะ เดะ ดูโดะ เปอเลาซาตัก. ยาดี ตูโปะ มิเดอมิ. เดะ อาดา ลูเมาะฮลาโมยจ. ดูโดะ ตูโปะ อีนี อาดา โกะ บารัก เดะ บายิ. อาดา ลากู อูซิ บานา รูเงก. กีเตอ รัมมง เตงเบอดี.

ลากู เมอเลา เดะดาลับ ตูโปะ. ยาดี ลากู เมอเลา. ดูโดะ เดะ ดาลับ ลากู เมอเลา นะ มายู. เตดลามานี กีตา บวยจ ลากู จูเละฮ นะ กีตา. บีดา บรีโกะ ลูเมาะฮลาโวยจ เบอเละฮ บาจา ยางัน จูเละฮ. กีเตอ บวยจ บรี เบอเละฮ ตาฮู ลากู เปออูซิ กาลานูตู อาดา อารีปาจัก. บวยจ ยีรัยจ. บวยจ ดาโตะ ตาปีจะ อารีปาจัก เตอ. ยาดี บารัก บายิ เดะ จาเระ บรี ตาฮู จะ. กีตา ยาดี อูรักลาโวยจ.

อาดา บารัก เกอยา เดะ ลาโวยจ. กี่เตอ อาดา โกะ เซอบารัก เดะ นะเกอยา ลาโวยจ. อาดา ปูกัยจฮูรัก บูบูอีกัด บูบูนุยฮ อีนี เลอ บวยจ บรี กีตา ซูกา เดะนะ มียา บรีกีตา ตาฮู.

กี่เตอ นะ กฺารี จะ ลูเมาะฮลาโวยจ ยาดี ลูเมาะฮ เดะ อาดา อูรัยจ อาดา บารัก บายิ เตด ซูปาฮาปา. ตาปี จะ กีตา นะ บวยจ บรี ตูโปะ กีตา ปี ยาโวะฮ.

ลากฺู บวยจ บารัก มียา มากัด มาแระฮ เดอตัก ดีฮา

ลูเมาะฮลาโวยจ กาลานูตู ดูโดะ เตด เลอกัยจ. ปีโซะ อีตู โซะ อีนี เดะ โกะ เปอเลา ยางัน เดะ ลาโวยจ. กี่เตอ เบอเละฮ มาแระฮ ดูโดะ เดะ เปอเลา ซาตัก. ยาดี ลูเมาะฮลาโวยจ. ดูโดะ เดะ ตาปอ ดะฮ บูแนน เซอกาอู. กี่เตอ อาดา ลากี่ เดะ โกะ เมอปู บีบี.

กาลานูตู กูญา เมอเลา จะ ลูเมาะฮลาโวยจ เดะ เปอเลา ซาตัก อีตู เตอ. มาแระฮ ดาตัก กูนุงเยอรัย. กี่เตอมาแระฮ ดูโดะ เดะ ดาลับ ปาฮู ปีโซะ อีตู ปีโซะ อีนี. บีดา เกอยา บีลัก มาเซด. กี่เตอ วะตู อีนี ญาแญะ มาแระฮ เดะ เปอเลา กฺาโดะ มียา ลาโวะ ยางัน เกอยา ลาโวยจ.

ลูเมาะฮลาโวยจ อาดา ลากฺู บวยจ บารัก มียา มากัด. เดะ ลาโวยจ ดาตัก กาลานูตู รอยจ ยุรุยนี. บวยจ บรี ลูเมาะฮลาโวยจ ดูโดะ ยางัน ลาโวยจ มาแระฮ ลามา. กี่เตอ เบอเละฮ เกอยา ลาโวยจ เดะ ยาดี ลากฺู เกอยา. กี่เตอ อาดา โกะ เซอบารัก เดะ ลากฺู บวยจ บารัก มียา มากัด. จะ อาดา บูบูอีกัด บูบูนุยฮ กี่เตอ ปูกัยจ ฮูรัก.

1. บูบู อีกัด

1.1 บารัก เดะ นะ บวยจ บูบู อีกัด

คอด ซีปากู กาฺยี ปูกัยจ ปีเซา ตาลี โจะบัด ดาวัย วี บาตู มาตาราวัย กูติกกัยจดาวัย.

1.2 กีฺเตอ ดาลับ ลากู บวยจ บูบู อีกัด

ลามูลา กาฺโดะฮ มาโซะ ฮูตัด ปีกรัยจ กายู ยางัน วี. กาฺโดะฮ ปีเละฮ กายู ยางัน วี มาแระฮ บวยจ บายา ปาญัก ตารา ตีกาฺ รอยจ ดูวา เดอปา. บูบู อีกัด ดาลับ เซอบียี. กาฺโดะฮ อาดา กายู นัมเบอลัยฮ บาตัก บางัน วี ปัยจ อูรัยจ กีฺเตอ ดาลับ ซาอูรัยจ ปาญัก ปัยจ เดอปา. ตาปี จะ ดาลับ เซออูรัก นะ เบาะฮ กายู เตด ซูปา เซอมียา ตาฮู ซูกา คะนามี เดะ ดาลับ ซาอูรัก.

กีฺเตอ ปูลัก อาเมด กายู ยางัน วี มาแระฮ ญาแญะ รูปา บูบู. กีฺเตอ บูบู นะ ยาดี รูปา ซูปา บากัก เปอญู. ปีจะ อาดา ลูกัก ปาญัก นะ บูบู นะ ซาอูรัก เตด ซูปา. กีฺเตอ ฮาปา บวยจ กะกีฺเตอ กะกีฺนี.

บากัก อีตู บวยจ รูปา บูบู ซูดะฮ อาเมด โจะบัด เดะ เบาะฮ ดาวัย ซูดะฮ มาแระฮ บะญัม กีลิก บูบู ยางัน งา บะญัม ปี บรี รอยจ กีลิก บูบู. กีฺเตอ ตาโระฮ ซารูรอก. บรีดา บวยจ ปีตู อาเมด อีกัด บาวา ตือเบะ. กีฺเตอ เดะ รูรอก อีตู บวยจ ปีตู มาแระฮ ตูโดก.

1.3 โกะ บารัก เดะ นะ ปี เปอปัยจ บูบู

1) ตาลี ตีกาฺ ปูโละฮ รอยจ ปัยจ ปูโละฮ เดอปา

2) บาตู ดูวา กือโตน อีกัยจ เตองะฮ ยางัน ฮูโยก ตาลี. กีฺเตอ อาเมด บาตู ปัยจ กือโตน ตารา เตองะฮ กีโล. อีกัด บีติก บูบู บรี บูบู ตาลับ.

3) บูบู

1.4 จูเตอ ดาลับ ลากู เปอปัยจ บูบู อีกัด

อาเมด โกะ เซอบารัก เดะ นะ บูปี บาวา ญาแญะ ปาฮู. กิ่เตอ ลีฮัยจ โกะ อาแงน เดะ นะ ตือเบะ

1) กฺาโดะฮ ลีฮัยจ ปูเลา จะ ยาดี อาซะ อาปี จะ เตด ยาดี. อาซะ อาปี บูกัด นามา กาเลา จะ ยาดี อาซะ อาปี. กีตา ลีฮัยจ เปอนานา เตด กฺารี.

2) กฺาโดะฮ ลีฮัยจ ลาโวยจ บรี เซองะ กิ่เตอ บารู ตือเบะ ปี ญาลา บูบู เบอเละฮ รารัก เดะ ดาลับ เปอปัยจ บูบู กฺาโดะฮ เปอปัยจ บูบู ดิกบีดิก การัก รือ จะ ตูกด.

1.5 ลากู เปอปัยจ บูบู

1) กฺาโดะฮ ลีฮัยจ เปอนานา ปูเลา

2) กิ่เตอ ปีเละฮ เปอนานา เดะ บายิ ซูโงะฮ ดะฮ. อาเมด บูบู ปี เปอปัยจ. กิ่เตอ ฮาตา จะ เปอปัยจ บูบู ซูดะฮ. ตูโรยจ ยางัน ตาลี. กามูฮา ตีกฺา ปูโละฮ รอยจ ปัยจ ปูโละฮ เดอปา. ยางัน อีกัยจ บาตู โซะ เตองะฮ ตาลี เซอบียี ฮูโยก ตาลี เซอบียี.

3) บากัก อีตู เปอปัยจ บูบู บีเยอ กามูฮา ลีมาเบอลัยฮ อารี. เซอมียา เดะ เปอปัยจ กฺาโดะฮ จับ เปอนานา บรีบายิ. กิ่เตอ นาตี วะตู ปี ซีตะ.

4) ตานา รอยจ วะตู เดะ ปี ซีตะ บูบู เดะ เปอปัยจ เดะ ยาลา บูบู. อาเมด อีกัด เดะ เบอเละฮ มาแระฮ ยูวัน บรี อาดา โกะ รือกฺา เบอเละฮ มากัด รีอารี.

1.6 ปาซัน บายิ ลากู เปอปัยจ บูบู

1) กฺาโดะฮ จับ เปอนานา บรี เบอเละฮ. เดะ กีตา ปี เปอปัยจ บูบู. กาเลา เซอมียา เตดเดอละ บวยจ. นะ จับ เปอนานา เตด เบอเละฮ.

2) วี มาซับ นะ ตูโลก บรี อีกัด มาโซะ บาญะ ญา ซูปา อูปัด ยัยจ อีกัด.

1.7 บารัก เดะ ก็อนา ยากฺา

1) กาเลา จับ เปอนานา เตด เบอเละฮ บูบู นะ เลอแงะ

2) ฮาวา จะ อาดา โกะ รีโบยจ มาโซะ นะ บวยจ. บรี อาเย รีบัย ซี อาเย โกระฮ ยาดี อาเย ยือเงา. กาเลา อาเย บือดัยฮ โตระ อาเย ดือปะ บาตู ยางัน การัก นะ บวยจ บรี อาเย รีปัย ซี.

2. บูบู นูยฮ

2.1 บารัก ลากู บวยจ บูบู นุยฮ

1) กายู (บายา อีนก กากี)

2) ปูกัยจ ตารา มาตา ปูกัยจ บายา เซอยารี เตองะฮ

3) ตาลี

4) โจะบัด

5) บูลี อาเย มาเนะฮ

6) ซีปากู ตารา เซอยารี รอยจ ดูวายารี

7) ปือปะฮกาเม ยางัน ดาโวด นูเดอ

8) ปีเซา

9) เกฺอนีรา

10) บาตู

11) กาบุยฮ

12) คอด กาเตาะ ซีปากู

13) แกฺลอน ลีมา ลิด

14) กฺายี

2.2 จูเตอ ดาลับ บวยจ บูบู นุยฮ

ญาแญะ ปี กรัยจ กายู บายา เดะ นะ อาเมด. กิ่เตอ อาเมด กายู เดะ เบอเละฮ มาแระฮ กรัยจ ตารา เตองะฮ เดอปา รอยจ เซอ เดอปา. กิ่เตอ อาเมด ซีปากู มาแระฮ กาจิก บรี ยาดี รูปา ปัยจ ซากิ. ลีเบอ กาเยด บรี ยาดีรูปา บูบู นุยฮ. กิ่เตอ อีตู อูเกง ลูกัก ปาญัก กีลิก บูบู.

ตานา จะ เบอเละฮ ลูกัก ปาญัก กีลิก บูบู ดะฮ อาเมด ปูกัยจ มาแระฮเซอโกะ บูบู นุยฮ.

กิ่เตอ อีตู กรัยจ ปูกัยจ ปูลัก บายา ลีมา เบอลัยฮ มาตา ปูกัยจ เดะนะ บวยจ บูบู นุยฮ. บวยจ บรี ยาดี ยาลัด มาโซะ นะ นุยฮ.

กิ่เตอ อีตู อาเมด โจะบัด มาแระฮ ยาโรยจ ปูกัยจ บรี ลือกัยจ ยางันบูบู อาจู ยาดี รูปา เดะ กือยะ. บากัก อีตู บูลี อาเย มาเนะฮ ดูวา บูลีมาแระฮ เบาะฮ เดะ บีดิก งา. นะ ญาวา บูบู. กิ่เตอ อาเมด ดาโวด นูเดอ รือจะ ดาโวด กาเม เดะ กรัยจ เบอเละฮ รูปา เดะ ตานา บายิ นะ ปือกะอาตัยฮ บูบู. กิ่เตอ อีกัยจ ตาลี บรี กือยะ ปูลัก.

อาเมด ตาลี เดะ อาดา ลูกัก ปาญัก ตารา อาเย ลาโวยจ เดะกีตาอาเมด บูบู ปี เปอปัยจ อาดา ตารา ลูกัก ปาญัก บายา ดูวา ปูโละฮ เดอปา. กิ่เตอ อีกัยจ ยางัน บูบู ยางัน เกอนีรา. กิ่เตอ เบาะฮ แกลอน อีกัยจ ยางัน ตาลี บรี เยอฮัง ยางัน บูบู ตารา ตีกาเดอปา. กิ่เตอ บาวา บูบู อีกัยจ บาตู.

กิ่เตอ ลากู บวยจ เกอนีรา อาเมด กายูเดะ อาดา ลูกัก ปาญักตาราเดอปา รอยจ ซาเดอปา. กิ่เตอ อาเมด กาเยด เกอนีรา เดะ ตาโระฮ บรีเยอมาแระฮ อีกัยจ ฮูโยก กายู นะ ยาดี ซี นามา โปยจ เบอเละฮ. เดะ เบอเละฮนังซึงนัง. บูกัด นามา บรี โตะ. เตด ซือ ซัยฮ ยางัน เซอมียา เดะ เปอปัยจ บูบู นุยฮ ยูกา

บากัก อีตู อาเมด กาบุยฮ มาแระฮ จูโจะ ยางัน กายู ราวัก เตองะฮ กายู. บากัก อีตู อาเมด บาตู เดะ อาดา ปี อีกัยจ บาวา กายู กิ่เตอ เบาะฮ ดาลับ เซอบียี ซาบีละฮ.

2.3 ลากู อาเมด บูบู นุยฮ ปี เปอปัยจ

อาเมด บูบู ญาแญะ ปาฮู ตาปี ซา ดาลับ ปาฮู ปือโดะฮ เซอ ปูโละฮ บียี รอยจ ลีมา ปูโละฮ บียี. กีเตอ ลีฮัยจ โกะ รีโบยจ อาแงน นะ บายิ จะ เตด บายิ. กีเตอ ลีฮัยจ อาเย จะ บายิ เตด บายิ เดะ นะ ปี เปอปัยจ บูบู.

ดาลับ ลากู เปอปัยจ บูบู นะ เปอ บีเยอ บรี เยอฮัง. ดาลับ ลากู เปอปัยจ บูบู. กีเตอ บูบู ดาลับ เซอบียี นะ อาดา ราวัก เยอฮัง ตารา ดูวา ปูโละฮ ดือปา รอยจ ตีกา ปูโละฮ ดือปา. กีเตอ ดูลู เดะ นะ เปอปัยจ บูบู กาโดะฮ อาเมด ตือเลอ นุยฮ ปีอี กัยจ ดาลับ บูบู บีลัก กาลี. ตานา จะ เปอปัยจ บูบู ซูดะฮ กีเตอ โปด นาตี วะตู เดะ นะ ปี ซีตะ บูบู. กาเลา จะ อาเมด นุยฮ เบอเละฮ มาแระฮ ยูวัน บรี อาดา มากัด รีอารี.

2.4 บารัก บายิ นะ บูบู นุยฮ

1) เตดกือนา ลีฮัยจ เปอนานา ปูเลา บูกัด. นามา ลีฮัยจ จะ เบอเละฮ เดะ กือนีรา เดะ กีตา ปี เปอปัยจ.

2) อาเมด เกอตัยฮ ปูเตะฮ มาแระฮ บวยจ เตอเลอ นุยฮ. บูกัด นามา ญา มียา. เตอเลอ นุยฮ เตด เบอเละฮ.

2.5 บารัก เดะ กือนา ยากา

กาเลา จะ อาดา รีโบยจ มาโซะ บวยจ บรี อาเย โกระฮ บรี ยาดี อาเย ยือเงา. กาเลา อาเย บือดัยฮ โกระฮ อาเย เดอปะ บาตู ยางัน การัก นะ บวยจ บรี อาเย รีบัย ซี. วะตู อาเย โกระฮ ตือเบะ ปี เปอปัยจ เดะ เบอเละฮ. บูกัด นามา นุยฮ ซูกา ดูโดะฮ เดะ อาเย ยือเงา.

3. ปูกัยฮ ฮูรัก

3.1 โกะ เซอบารัก เดะ นะ บวยจ

1) กายัน ตาปก โซะ อาตัยฮ ตารา ปัยจ มิน
2) กายัน กากี ดูวา มิน เตองะฮ
3) กฺาบุยฮ
4) กาเยด กฺือนีรา
5) กายู กฺือนีรา
6) มาตา ปูกัยจ ตีกฺา เซน ลาปัด มิน กฺีเตอ ยางัน ปัยจ เซน ดูวา มิน
7) เดะ ดาลับ เซอปาลา ปาญัก ดาลับ ตีกฺา ปูโละ ตีกฺา เดอปา
8) โจะบัด
9) บือนัง อีกัยจ ปูกัยจ
10) ปาปัด
11) ซีริก ตูดก ปูกัยจ ดูวาลีลา เตองะฮ

3.2 จูเตอ ดาลับ ลากู บวยจ ปูกัยจ ฮูรัก

อาเมด ปูกัยจ โซะ อาตัยฮ มาแระฮ จูโจะ ตาลี บากัก อีตู อาเมด ตาลี เนาะ ซา ลากฺี มาแระฮ จูโจะ ตาปก ปูกัด นา อาเมด ตาลี เดะ ยาโรยจ ปูกัยจ กฺีเตอ อาเมด ตาลี ซาลากฺี เดะ ยาโรยจ ตาปก มาแระฮ ยาโรยจ บีลือกัยจ ดูวา อูรัยจ กฺีเตอ เปอปัยจ ราวัก ยือฮัง นะ ตาปก ราวัก เซอ ยือ กัน ตาปก ซา ยาโรยจ เบอเละฮ ตีกฺา มาตา อีกัยจ ราวัก เนอะฮ ดูวา ดูวา ยือกัน ยาโรยจ เบอเละฮ ลีมา มาตา อีกัยจ เตด เบาะฮ ตาปก ปูกัยจ เดะ ดาลับ ซาปาลา นะ เบาะฮ ตาปก ตารา ปัยจ ปูโละ รอยจ ลีมา ปูโละ บียี

ปูกัยจ โซะ กายัน กากี อาเมด ลกกัว มาแระฮ ยาโรยจ ยางัน ตาลี ดาลับ เซอปาลา กาโดะ เบาะฮ ลกกัว ซาตุยฮ ตีกฺา ปูโละ บียี ราวัก ยือฮัง นะ ดาลับ

ซาบียี ลกกัว ตีกฺา มาตา อีกัยจ เซอยือกัน วะตู ซูดะฮ ดูวา บีดิก เซอ ปูโละ ปาลา อาเมด ปูกัยจ เดะ ซูดะฮ มาแระฮ อีกัยจฮูบก บีลือกัยจ กิฺเตอ อาเมด ปี เบาะฮ เดะ ซีริก

กิฺเตอ ลากู บวยจ เกฺอนีรา อาเมด กายู เดะ อาดา ลูกัก ปาญัก ตารา ดูวา รอยจ ปัยจตอก กิฺเตอ อาเมด กาเยด เกฺอนีรา เดะ อาเมด ตาโระฮ มาแระฮ อีกัยจ ยางัน ฮูยก กายู บีญาดี จะ ซี นามา โปด เบอเละฮ เดะ จับ เบอเละฮ นังซือนัง บูกัด นามา ปี ยางัน เซอซัยจ ยางัน เซอมียา อาซิก เดะ เปอปัยจ ฮูรัก มาซามา กิฺเตอ บากัก อีตู อาเมด กฺาบูยฮ มาแระฮ จูโจะ ยางัน กายู ราวัก เตองะฮ กายู บากัก อีตู อาเมด บาตู เดะ อาดา ดะฮ อาเมด ปี อีกัยจ บาวะฮ กายู กฺาโดะฮ เบาะฮ ดาลับ เซอ อูตัยจ ซือกฺู

3.3 จูเตอ ดาลับ ลากฺู อาเมด ปูกัยจ ปี เปอปัยจ

อาเมด ปูกัยจ ยางัน เกฺอนีรา ญาแญะ ปาฮู กิฺเตอ ลีฮัยจ อาเย ซูโรยจ อาเย ปาซัก ยางัน รีโบยจ จะ เตอเกฺอ เตด เกฺอเลา จะ อาเงน เตด เตอ เกฺอ บาวา ปาฮู ตือ เบะฮ เบอเละฮ บาญะ เซอมียา นะ ตือ เบะ ปี เปอปัยจ ราวะ อีตู เดะ ยาดี ลูเปอ กิฺเตอ อาดา ลากฺู เปอปัยจ ตูโฮะ เกฺอนีรา ดูลู ยางัน โกะ ตาลี ซามา โกะ กายัน กากี กิฺเตอ เปอปัยจ มัยจลามัยจ อาจู ฮาบิฮ ซืออูตัยจ เตองะฮ เบอ บีเยอ เตองะฮ ยาบ ปี ซีตะ ลีฮัยจ

เซอมียา เดะ ปี เปอปัยจ ซีตะ ลีฮัยจ ดูลู ฮาวะ จะ อาดา ฮูรัก ปด ปี เปอปัยจ ปูลัก กาเลา จะ เบาะฮอย ฮูรัก ปี เปอปัยจ เดะ อาซิก ปูลัก

3.4 บารัก บายิ เดะ นะ เปอปัยจ ปูกัยจ ฮูรัก

เซอมียา เดะ นะ เปอปัยฮ ปู กัยจ ฮูรัก กฺาโดะฮ ตาฮู โกะ อาเย จะ ปาซัก รือ จะ อาเย ซูโรยจ

กิฺเตอ กฺาโดะฮ ตาฮู จะ การักเทียม กิฺเตอ โปยจ เปอปัยจ ปูกัยจ เบอเละฮ. เดะ มาเซด บารัยจ บูลัดนัม รอยจ บูลัด เซอปูโละฮ นะ ดาลับ ซาตาฮด.

3.5 บารัก เดะ กีอนา ยากา

กาเลา จะ เตด ตาฮู จะ อาเย ปาซัก อาเย ซูโรยจ. กีเตอ ปด เตด ตาฮู โกะ การักเทียมนะ บวยจ บรี เปอปัยจ ปูกัยจ เตด เบอเละฮ นามา ลาลู. กีเตอ นะ บวยจ บรี โกะ ปูกัยจ บูโระ.

ลากู เดะ บวยจ บรี กูญา ซูกา ฮาตี

1) บวยจ บรี โกะ นะบานะ เดะ ตูโปะ ซูกา ฮาตี

2) บารัก เดะ เบอเละฮ บวยจ เตอ ซูดะฮ ฮาบิฮ. กีเตอ บวยจ บรี กีตา ตาฮู เบอเละฮ

3) โกะ นะนานะ เบอเละฮ บวยจ โกะ บารัก มียา มากัด เบอเละฮ ตะซิก.

4) บวยจ บรี โกะ นะนานะ กักบากัก อีงัยจ โกะ บารัก มียา มากัด จะ บายิ กะนามี

5) โกะ กีตา ซูกา ฮาตี จะ เบอเละฮ บวยจ บารัก มียา มากัด นะโกะ เซอมียา กาลานูตู เบอเละฮ

6) กีตา ซูกา ฮาตี เบอเกอยา นะ ลูเมาะฮลาโวยจ

7) กีตา ซูกา ฮาตี เดะ บวยจ โกะ บารัก มียา มากัด มาซามา

การทำมาหากิน

คณะทีมวิจัยได้พบว่า วิธีการทำมาหากินของชาวอูรักลาโวยจกำลังจะสูญหายไป ทีมวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ และมุ่งมั่นที่จะสืบสานและพัฒนาการทำมาหากินของชาวอูรักโวยจให้ยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำมาหากิน 3 ชนิด ได้แก่ ไซปลา ไซปลาหมึก และอวนกุ้ง เป็นต้น ซึ่งเป็นอาชีพของชาวอูรักลาโวยจ

คณะทีมวิจัยมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเครื่องมือการทำมาหากินของชาวอูรักลาโวยจ
2. เยาวชนได้เรียนรู้การทำมาหากินของท้องถิ่นของชาวอูรักลาโวยจตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
3. กลุ่มเยาวชนเกิดความรักในอาชีพของตัวเองที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

คณะทีมวิจัยหวังว่าอุปกรณ์การทำมาหากินในครั้งนี้ คงเป็นประโยชน์แก่ชาวอูรักลาโวยจ คนในชุมชน รวมทั้งบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องนี้ ซึ่งจะได้ศึกษาและฝึกทำอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำมาหากินเหล่านี้ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ทำไมชาวอูรักลาโวยจต้องทำอาชีพนี้

สังกาอู้เป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่อยู่ในเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่มีชาวอูรักลาโวยจหรือชาวเลอาศัยอยู่ หมู่บ้านนี้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เช่น การละเล่นรำมะนา ร็องแง็ง และรำวงทุ่งสามปล้อง เป็นต้น

ในส่วนภาษาพูดในหมู่บ้านนั้นเป็นภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียน ใกล้เคียงกับภาษามลายูซึ่งเมื่อไม่นานมานี้เราได้จัดทำระบบตัวเขียนของเราขึ้นมา เพื่อให้ชาวบ้านได้อ่านออกและเขียนในภาษาของตนเองได้ และสามารถบันทึกประเพณีที่มีตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เช่นประเพณีลอยเรือ ทำบุญเล ทำบุญป่าช้า(เปลว) และทำบุญดาโตะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีลอยเรือเป็นเอกลักษณ์หรือจุดเด่นที่บ่งบอกถึงความเป็นชาวเลได้อย่างดียิ่ง ประเพณีเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวอูรักลาโวยจที่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลักและมีอุปกรณ์สำคัญในการประกอบอาชีพ ได้แก่ อวนกุ้ง ไซปลา ไซปลาหมึกซึ่งเป็นสิ่งที่คณะทีมวิจัยมุ่งมั่นที่จะศึกษา

จะเห็นได้ว่าชาวอูรักลาโวยจถือว่าเป็นชนชาติหนึ่งที่เข้มแข็งและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร ถึงแม้จะเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ แต่เราก็จะพัฒนาให้หมู่บ้านเราเติบโตและเจริญก้าวหน้าต่อไป

การทำมาหากินเกิดขึ้นเมื่อไหร่

ชาวเล เป็นชนดั้งเดิมที่ใช้ชีวิตเร่ร่อนอยู่ตามเกาะแก่งและชายทะเลอันดามันในประเทศไทยมีหลายกลุ่ม แต่ในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เป็นกลุ่มอูรักลาโวยจ ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณ บ้านศาลาด่าน บ่อแหน แหลมคอกวาง สังกาอู้ อำเภอเกาะลันตา นอกจากนี้ยังกระจายตัวกันไปในบริเวณเกาะจำ เกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง บ้านหัวแหลม เกาะพีพี และอำเภอเมืองกระบี่

เล่ากันว่าชาวอูรักลาโวยจที่เกาะลันตานั้น อพยพมาจาก “กูนุงเยอรัย” และเข้ามาใช้ชีวิตเร่ร่อนอยู่ในเรือ อพยพโยกย้ายตามแหล่งทำมาหากินในแต่ละฤดูกาล ภายหลังเมื่อขึ้นมาอยู่บนบกบริเวณชายฝั่งทะเลก็ยึดอาชีพหาปลาและการทำประมง

ชาวเลมีการทำมาหากิน ที่เกี่ยวกับทะเลมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จึงทำให้ชาวเลมีความผูกพันกับทะเลมาเนิ่นนาน จึงได้ประกอบอาชีพหลักเป็นอาชีพประมง และมีอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำมาหากิน เช่น ไซปลา ไซหมึก อวนกุ้ง เป็นต้น

1. ไซปลา

1.1 อุปกรณ์ในการทำไซปลา

1) ค้อน	2) ตะปู
3) เลื่อย	4) อวน
5) มีด	6) เชือก
7) ชุน	8) ลวด
9) ไม้	10) หวาย
11) หิน	12) ตะขอคาดไซ
13) คีมตัดลวด	

1.2 ขั้นตอนในการทำไซปลา

อย่างแรกต้องเข้าป่าไปตัดไม้และหวาย โดยเลือกไม้กับหวายมาทำขนาดยาวประมาณ 3-4 เมตร ไซปลาแต่ละลูกจะมีการใช้ไม้ จำนวน 16 ท่อน และหวาย 4 เส้น แต่ละเส้นยาว 8 เมตร ทั้งนี้แต่ละคนจะใช้ขนาดไม่เท่ากันแล้วแต่ความถนัด

จากนั้นจึงนำไม้และหวายมาขึ้นโครงสร้างของไซ โดยไซจะเป็นรูปคล้ายกับหลังเต่า ซึ่งมีขนาดความกว้างและยาวของไซ แต่ละคนจะทำไม่เหมือนกันแล้วแต่ความถนัด

หลังจากทำโครงสร้างเสร็จ ก็นำชุนที่ใส่ลวดไว้แล้วมาถักรอบตัวไซและงา ถักไปจนรอบแล้วเว้นหนึ่งช่อง เพื่อทำเป็นประตูเอาปลาออก ในจุดที่เว้นหนึ่งช่องก็ทำประตูมาปิด

1.3 อุปกรณ์ในการวางไซปลา

1) เชือก 30-40 วา

2) ก้อนหิน 2 ก้อน ผูกตรงกลางและผูกปลาย และอีก 4 ก้อน นำหินประมาณครึ่งกิโล มาผูกข้างไซให้จม

3) ตัวไซ

1.4 ขั้นตอนในการวางไซปลา

นำอุปกรณ์ทุกอย่างขึ้นเรือพร้อมดูสภาพอากาศในการออกเรือโดยมีจุดสังเกตสำคัญคือ

1) ต้องดูว่าเกาะเป็นหมอกหรือไม่เป็นหมอก เพราะว่าถ้าเป็นหมอกเราจะไม่สามารถดูตำแหน่งได้

2) ต้องดูว่าทะเลเรียบหรือไม่ ถ้าทะเลเรียบถึงจะสามารถออกไปวางไซได้ และพื้นที่ในการวางไซต้องวางที่ข้างปะการังหรือหินกอ

1.5 วิธีการวางไซปลา

1) ต้องดูตำแหน่งของเกาะ

2) เมื่อได้ตำแหน่งที่เหมาะสมแล้ว นำไซไปวาง และเมื่อวางไซเสร็จตามด้วยเชือกประมาณ 30-40 วา และหินผูกกลางเชือก 1 ลูก ปลายเชือก 1 ลูก

3) หลังจากนั้นทิ้งไซไว้ประมาณ 15 วัน ผู้วางจะต้องจำตำแหน่งที่วางไซและพิกัดของไซให้ดีเพื่อรอเวลาที่จะมาดึงไซ

4) เมื่อถึงวันที่กำหนดเราก็ไปดึงไซ ตามตำแหน่งที่วางไซ เพื่อนำปลาที่ได้มาขาย ทำให้มีรายได้ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

1.6 ข้อสำคัญในการวางไซ

1) จะต้องจำตำแหน่งที่เราไปวางไซไว้ให้ได้ ซึ่งถ้าคนไม่เคยทำก็จะจำไม่ได้

2) หวายกลิ่นเปรี้ยวๆ ช่วยทำให้ปลาเข้าเยอะ เปรียบเสมือนเหยื่อที่ใช้ล่อ

1.7 ข้อควรระวัง

1) ถ้าจำตำแหน่งวางไซไม่ได้ไซจะหาย

2) ถ้ามีพายุเข้าจะทำให้น้ำเปลี่ยนสีจากน้ำขุ่นเป็นน้ำใส เพราะกระแสน้ำที่แรงมากระทบโขดหินแนวปะการังจะทำให้น้ำเปลี่ยน

2. ไซปลาหมึก

2.1 อุปกรณ์ในการทำไซปลาหมึก

1) ไม้ (ประมาณนิ้วโป้ง)

2) อวนที่ขนาดตาอวน ประมาณ 1 นิ้วครึ่ง

3) เชือก

4) ชุน

5) ขวดน้ำอัดลม

6) ตะปู ขนาด 1-2 นิ้ว

7) ใบมะพร้าวหรือ ใบเต่าร้าง

8) มีด

9) ธง

10) หิน

11) ฟองน้ำ

12) ค้อนตอกตะปู

13) แกลอน 5 ลิตร

14) เลื่อย

2.2 ขั้นตอนในการทำไซปลาหมึก

ขึ้นป่าไปตัดไม้ขนาดที่ต้องการ แล้วนำไม้ที่ได้มาตัดประมาณ 1-2 เมตร แล้วทำตะปูมายิงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเพื่อให้เกิดรูปร่างของไซหมึก จากนั้นวัดความยาวรอบไซ

เมื่อได้ความยาวรอบไซแล้ว นำอวนมาครอบตัวไซหมึก จากนั้นตัดอวนอีกประมาณ 15 ตาอวน เพื่อที่จะทำเป็นงาไซหมึก เพื่อทำเป็นทางเข้าของปลาหมึก

จากนั้นจึงนำชุนมาร้อยอวนให้ติดกับไซจนเป็นรูปทรงแข็งแรงสมบูรณ์ หลังจากนั้นนำขวดน้ำอัดลม 2 ขวดมาใส่บริเวณข้างงาของตัวไซ และนำใบเต่าร้าง หรือใบมะพร้าว ที่ตัดได้รูปร่างที่พอเหมาะจะติดด้านบนไซได้นำมาติด โดยมัดเชือกให้แข็งแรงอีกครั้ง

เตรียมเชือกที่มีความยาวต่อระดับน้ำทะเลที่เรานำไซไปวาง มีขนาดความยาวประมาณ 21 วา หรือ 42 เมตร เพื่อผูกกับตัวไซและธง และใส่แกลอนผูกเชือกห่างจากกับไซประมาณ 3 วา และด้านล่างของไซผูกหินส่วนการทำธง เริ่มจากนำไม้ที่มีความยาวประมาณ 1-2 เมตร และนำผ้าธงที่เตรียมไว้ผูกกับส่วนปลายไม้ จะเป็นสีอะไรก็ได้ที่จำได้ง่ายเพื่อที่ไม่ให้หลงกับคนอื่นที่วางอวนกุ้งร่วมกันหลังจากนั้นนำฟองน้ำมาเสียบกับไม้ระหว่างกลางไม้ แล้วนำหินที่เตรียมไว้ไปผูกกับด้านล่างของไม้จะใช้ธงในแต่ละลูก 1 อัน

2.3 ขั้นตอนในการนำไซปลาหมึกไปวาง

นำไซขึ้นเรือ โดยในแต่ละลำเรือจะบรรทุกได้ 10 – 50 ลูก จากนั้นดูสภาพอากาศว่าเป็นใจหรือไม่ และดูน้ำให้เหมาะสมที่จะอยู่ช่วงวางไซ

ในการวางไซนั้นจะเว้นระยะในการวางไซแต่ละลูกมีระยะห่างกันประมาณ 20-30 เมตร และก่อนจะวางไซจะต้องเอาไข่ปลาหมึกไปผูกในไซทุกครั้ง

เมื่อวางไซเสร็จแล้วก็รอเวลาที่จะไปดึงไซ เพื่อนำปลาหมึกที่ได้มาขายและมีรายได้เลี้ยงชีพตัวเองและครอบครัวเป็นกิจวัตรประจำวัน

2.4 จุดเด่นของไซปลาหมึก

1) ไม่ต้องดูตำแหน่งของเกาะ เพราะสามารถดูได้จากธงที่เรานำไปวาง

2) ในการล่อปลาหมึก สามารถใช้ถุงสีขาวแทนไข่ปลาหมึก ถ้าหาไข่ปลาหมึกไม่ได้

2.5 ข้อควรระวัง

ถ้ามีพายุเข้าจะทำให้น้ำเปลี่ยนสีจากน้ำขุ่นเป็นน้ำใส เพราะกระแสน้ำที่แรงมากระทบโขดหิน แนวปะการังจะทำให้น้ำเปลี่ยน เวลาน้ำขุ่นไม่สามารถออกไปวางได้ เพราะส่วนมากปลาหมึกจะอยู่ที่น้ำใส

3. อวนกุ้ง

3.1 อุปกรณ์ในการทำอวนกุ้ง

1) เชือกทุ่นบนขนาด 4 มิล

2) เชือกตะกั่วล่าง 2 มิลครึ่ง

3) ฟองน้ำ

4) ผ้าธง

5) ไม้ธง

6) ตาอวน 3.8 เซนติเมตร กับ 4.2 เซนติเมตร

7) อวนในแต่ละหัวยาว 32 เมตร

8) ชุน

9) ด้ายมัดอวน

10) ไม้กระดาน

11) ตาข่ายห่ออวน 2 หลาครึ่ง

3.2 ขั้นตอนในการทำอวนกุ้ง

นำอวนท่อนบนมาร้อยเชือก หลังจากนั้นนำเชือกอีกเส้นมาร้อยลูกทุ่น เพื่อนำเชือกที่ร้อยอวนและเชือกอีกเส้นที่ร้อยติดกับลูกทุ่นมาร้อยติดกันอีกให้เป็นเส้นเดียวกัน โดยเว้นระยะห่างของลูกทุ่นช่องแรก 1 คืบ ใส่ทุ่น 1 ลูกร้อยไปได้ 3 ตาก็ผูกช่องที่ 2 ขนาดยาว 2 คืบและร้อยต่อไปได้ 5 ตาก็ผูกไม้ใส่ทุ่น ซึ่งอวนในแต่ละหัวจะใช้ลูกทุ่นประมาณ 40-50 ลูก

อวนส่วนล่างใช้ตะกั่วมาร้อยเข้ากับเชือกจำนวน 130 ลูกต่อหัว ระยะห่างของแต่ละตะกั่วคือ 3 ตาผูก ยาว 1 คืบ เมื่อเสร็จทั้งสองข้างประมาณ 10 หัว นำอวนที่เสร็จมาต่อรวมกัน แล้วนำไปใส่ที่ตาข่าย

ส่วนการทำธง เริ่มจากนำไม้ที่มีความยาวประมาณ 1-2 เมตร และนำผ้าธงที่เตรียมไว้ผูกกับส่วนปลายไม้ จะเป็นสีอะไรก็ได้ที่จำได้ง่ายเพื่อไม่ให้หลงกับคนอื่นที่วางอวนกุ้งร่วมกัน หลังจากนั้นนำฟองน้ำมาเสียบกับไม้ระหว่างกลางไม้ แล้วนำหินที่เตรียมไว้ไปผูกกับด้านล่างของไม้ จะใช้ธงในแต่ละแถว 1 คู่

3.3 ขั้นตอนในการนำอวนกุ้งไปวาง

นำอวนและธงขึ้นเรือแล้วดูช่วงน้ำขึ้น น้ำลง และดูสภาพอากาศลมแรงหรือไม่ ถ้าลมไม่แรงก็สามารถออกเรือได้เลย ส่วนมากจะออกไปวางบริเวณที่เป็นเลน โดยมีวิธีในการวางคือ โยนเอาด้านตะกั่วลงก่อน วางเรื่อยๆ จนหมด 1 แถว ทิ้งไว้ประมาณครึ่งชั่วโมงแล้วลองไปดึงอวนดู

ผู้วางทดลองวางดูสัก 1 แถวก่อน ถ้ามีกุ้งก็วางต่ออีกหลาย ๆ แถว ถ้าไม่มีกุ้งก็ไปวางที่อื่นอีก

3.4 ข้อสำคัญในการวางอวนกุ้ง

คนที่จะวางอวนกุ้งได้ต้องรู้ทิศทางน้ำ น้ำขึ้น น้ำลง และรู้แนวปะการังเทียม และสามารถวางอวนในช่วงเดือนมิถุนายน – ตุลาคม ของแต่ละปี

3.5 ข้อควรระวัง

ถ้าไม่รู้น้ำขึ้น น้ำลง และไม่รู้แหล่งปะการังเทียมอาจทำให้วางแล้วไม่ได้อะไรเลย และอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับอวนได้

สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

1) ได้รับความสนใจจากชาวบ้านในชุมชน
2) งานที่ได้ทำประสบความสำเร็จสามารถเรียนรู้และบันทึกความรู้ได้
3) เยาวชนรุ่นหลังสามารถทำอุปกรณ์ ทำมาหากิน ได้ด้วยตัวเอง
4) ทำให้เยาวชนรุ่นหลังได้เห็นความสำคัญของการทำมาหากิน
5) ทีมวิจัยดีใจที่ได้สืบทอดวัฒนธรรม
6) ภูมิใจกับอาชีพของชาวอูรักลาโวยจ
7) ทุกคนมีความสุขกับกิจกรรมที่ทำร่วมกัน
8) เกิดความประทับใจกับวัฒนธรรมของเราที่เยาวชนรุ่นใหม่ร่วมใจกันสืบสาน

ภาพประกอบการทำกิจกรรม

มหาวิทยาลัยมหิดล

บารัก มากัด : เดะ ลูปา เตด เบอเละฮ เดะ ตูโปะ

กามี เบอเละฮ มียา. ปาซัน บารัก มากัด เดะ ตูโปะ. นะ ลูเมาะฮ ลาโวยจ. เดะ นะ เลอแงะ. กามี เบอเละฮ ลีฮัยจ กฺารี บารักบายี. เดะนะ อาเมด. โกะ บารัก มากัด อีนี. มาแระฮ บวยจ มากัด ปูลัก. กามี นะ บวยจ ตีกฺา บาซา. อาดา โกยตีแบว โกยจีจอ กูลัยกิซิ. เดะ เซอมียา กาลานูตู ซูกามากัด.

เดะ กามี นะ บวยจ บารัก มากัด อีนี. นะ ยาดี ลากฺู บายิ บีกะ ลูเมาะฮ ลาโวยจ. เบอเละฮ มากัด. โกะ บารัก มากัด อีนี ปูลัก กะกฺีเตอ นะ เบอเละฮ บวยจ มากัด. เดะ รูมะฮ นะ ตะซิก.

บวยจ นามา กีตา กะโดะฮ ดูลี บารัก มากัด อีนี

กาลา อีนี อาดา บารัก มากัด. เดะ บวยจ เซอนัง เบอลี เซอนัง. บวยจ บรี บารัก มากัด. เดะ ตูโปะ ลูเมาะฮลาโวยจ เลอเงะปี.

ลูเมาะฮลาโวยจ บาญะ เตด อีงัยจ ลากฺู บายิ เดะ บารัก มากัด ตาปี บายิ เตอ เดะ อาดา โกะ อูรัก โซะ อาตัฮ เดะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล บวยจ บรี ลูเมาะฮลาโวยจ ลีฮัยจ กะกฺีเตอ บี โกะ นะนานะ เดะ ตูโปะ เบอเละฮ กาลา บารัก มากัด เดะ ตูโปะ นะ กีตา จะ อาดา บารัก มากัด เดะ บายิ ฮามา ญามัน.

กะกฺีเตอ กามี เบอเละฮ ปี มีญา บารัก ลก นะ เลอแงะ เบอเละฮ ตาฮู จะ อาดา บาญะ เดะ นะ เลอแงะ ตาปี จะ กามี อาเมด ตีกฺา บาซา มาแระฮ บวยจ อาดา โกยตีแบว โกะจีจอ ซามา กูลัยกีซิ นะ บรี บารัก มากัด อีนี มาแระฮ ปาเระ ซาลากี ปูลัก

กูลัยกีซิ ยาดี บารัก มากัด เดะ บายิ ญาดี กูลัย เดะ เดะ ซูปา เดะ อาซิก อาดา บารัก มาเนะฮ ยูกฺา อาดา โกยตีแบว ฮามา โกยจีจอ ญาดี บารัก มากัด อูซิ

ตีกฺา บาซา อีนี บวยจ มากัด เบอเละฮ ฮอย ลากฺู บวยจ เดะ ปายะฮ ตาลู

ยาดี บารัก มากัด เดะ บวยจ ฮามา บารัก เอะ อาดา เดะ ตูโปะ ตาปีจะ โกยตีแบว ฮามา โกยจีจอ นะ บวยจ เบอเละฮ เดะ มูเซด บารัยจ

ลูเมาะฮลาโวยจ บาญะ เตด อีงัยจ ลากู บายิ เดะ บารัก มากัด ตาปี บายิ เตอ เดะ อาดา โกะ อูรัก โซะ อาตัฮ เดะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล บวยจ บรี ลูเมาะฮลาโวยจ ลีฮัยจ กะกิ่เตอ บี โกะ นะนานะ เดะ ตูโปะ เบอเละฮ กาลา บารัก มากัด เดะ ตูโปะ นะ กีตา จะ อาดา บารัก มากัด เดะ บายิ ฮามา ญามัน

1. โกยตีแบว

1.1 เซอบารัก

1) บวฮ ตีแบว ดูวาปูโละฮ บวฮ.

2) กูลา เตองะฮ กีโล.

3) ก่ารับ ฮูยก ซูดู.

4) กาเมมูดา เซอบียี.

5) บรัยฮ ดูวา ยูรัย.

6) ดาโวด ปีซัก.

7) อาเย เตองะฮ จาวัด.

1.2 จูเตอ ลากู เปอตัด บารัก บวยจ

1) กรัยจ ดาโวด ปีซัก นัม ซากิ่.

2) อาเมด ตีแบว มาแระฮ กูแซะ. กะกิ่เตอ อาเมดปี เญอเลาะ บี ฮาลุยฮ โตะ.

3) อาเมด กาเมมูดา. มาแระฮ ก่ารอยจ บรี ยาดี บรู บรู.

4) อาเมด บรัยฮ ปี รือนับ. เซอปูโละฮ นาที. กะกิ่เตอ อาเมด ปี เญอเลาะ บรี ลูมัยจ. กะกิ่เตอ อาเมด มาแระฮ อีริ เดะ รากา่.

1.3 ลาฎู บวยจ

อาเมด บวฮ ตีแบว. กาเมมูดา เดะ กฺารอยจ ดะฮ. บรัยฮ เดะ อีริ. กฺาวน เซอกาลี. กะกีฺเตอ เบาะฮ กฺารับ ฮูญก ซูดู. ฮามา กูลา ซา กีโล. กฺาวน บรี มาโซะ เซอกาลี. ตานา กฺาวน ซูดะฮ. อาเมด ปี เบาะฮ เดะ ดาโวด ปีซัก เดะ กรัยจ ดะฮ. กะกีฺเตอ อาเมด ปี ซาลัย เดะ บารา อาปี. เดะ อาปี เตด ญาลา. กะกีฺเตอ นาตี ลีมา นาที. อาเละฮ เซอเบอละฮ ปูลัก. ซาลัย บีเบอกะ กะกีฺเตอ ซูดะฮ มากัด เบอเละฮ.

อีซีโกย เดะ บาญิอีซีโกย กาโดะฮ ตูเฮอ. ซาลัย บรีเบอกะ. นะอาดา ลาฎู ญามัน. เกาะเกาะ โซะลูวอ โซะดาลับ ลือมะฮ.

1.4 โกย เดะ เตด ซูปา ฮาปา

จัยจ โกย กฺาโดะ ญาดี จัยจ นะ บวฮ ตีแบว. เดะ เบอเละฮ เดอตัก บวฮ ตีแบว. นะ อาดา ลาฎู กฺาจะ. บาญะ มากัด กะกีฺเตอ บวฮ ตีแบว อาดา มาเนะฮ เดะ อีซี นะ ญา. ญาดี บวฮ เดะ มีญา ปาญะฮ. โกยตีแบว ญาดีโกย เดะ อาดา ลาฎู ญามัน.

1.5 บวยจ นามา โกย นะ เลอแงะ

1) บวฮ ตีแบว ยาดี บวฮ เดะ มีญา ปาญะฮ.
2) อาดา ลาฎู บวยจ บาญะ ลาฎู.
3) อาดา โกย เดะ ปีเละฮ บาญะ.
4) ฮอย ฮาปา ดูลี.

2. โกยจีจอ

2.1 เซอบารัก

1) บูงาจีจอ ดูวาปูโละฮ บูงา.
2) กูลา เตองะฮ กีโล.

3) กฺารับ ฮูญก ซูดู.

4) กาเมมูดา เซอบียี.

5) บรัฮ ดูวา ยูรัย.

6) ดาโวด ปีซัก.

7) อาเย เตองะฮ จาวัด.

2.2 จูเตอ ลากู เปอตัด บารัก บวยจ

1) กรัยจ ดาโวด นัม ซากี.

2) อาเมด บูงาจีจอ ปี เยอเลาะ บรี ลูมัยจ.

3) อาเมด กาเมมูดา มาแระฮ กฺารอยจ บรี ยาดี บรูบรู.

4) อาเมด บรัยฮ ปี รือนับ เซอปูโละฮ นาที กะกีฺเตอ อาเมด ปี เยอเลาะ บรี ลูมัยจ. กะกีฺเตอ อาเมด มาแระฮ อีริ เดะ รากฺา.

2.3 ลากู บวยจ

อาเมด บูงา จีจอ. กาเมมูดา เดะ กฺารอยจ ดะฮ. บรัยฮ เดะ อีริ. กฺาวน เซอกาลี. กะกีฺเตอ เบาะฮ กฺารับ ฮูญก ซูดู. ฮามา กูลา เซอ กีโล. กฺาวน บรี มาโซะ เซอกาลี. ตานา กฺาวน ซูดะฮ อาเมด ปี เบาะฮ เดะ ดาโวด ปีซัก เดะ กรัยจ ดะฮ. กะกีฺเตอ อาเมด ปี ซาลัย เดะ บารา อาปี. เดะ อาปี เตด ญาลา. กะกีฺเตอ นาตี ลีมา นาที. อาเละฮ เซอเบอละ ปูลัก ซาลัย บีเบอกะ. กะกีฺเตอ ซูดะฮ มากัด เบอเละฮ.

อีซีโกย เดะ บาญิอีซีโกย กาโดะฮ ตูเฮอ. ซาลัย บรีเบอกะ. นะ อาดา ลากู ญามัน. เกราะเกราะ โซะลูวอ โซะ ดาลับ.

2.4 โกย เดะ เตด ซูปา อาปา

อีซี โกย กาโดะฮ ยาดี ซีปูเตะฮ. อาดา ลากู บาวู นะ บูงา. อาดา อีซี เดะ ลือมะฮ. บาวู เตด ซูปา กะโกย เดะ อาซิก.

2.5 บวยจ นามา โกย นะ เลอแงะ.

1) ยาดี บูงา เดะ มีญา ปายะฮ. ญาแญะ เดะ มูเซด บูลัด เซอปูโละฮ. ฮามา บูลัด ดูวา เบอลัยจ. นะ บีลัก ตาโฮด.

2) อาดา ลากู บวยจ บาญะ ลากู.

3) อาดา โกย บาญะ บรี ปีเละฮ เดะ นะ มากัด.

4) ฮอย ฮาปา ดูลี

3. กูลัยกีซิ

3.1 เซอบารัก

1) ลาโวะ มาตะฮ กฺาโดะฮ นาดี อีกัด เดะ อาดา ตูลักดิกิ. กีเตอ ดาดี อีกัด อีซี ปูเตะฮ.

2) กาเม ตูฮา กฺารอยจ ดูวา บียี.

3) บารัก เกอกะ (เบาะเดะ กูลัยจ)

4) บารัก กูลัยจ (ลาดามาตี, บาวักมีระฮ, บาวักปูแตะฮ. ซัยลาดาฮีตับ)

3.2 จูเตอ ลากฺ เปอตัดบารัก บวยจ

1) อาเมด อีกัดปีตูนู บี มาซะ โงะฮซูโงะฮ. ญาเตอ บีญานะ บวยจ. บี อีกัด บี บีญา ตูเฮอ. กฺีเตอ อาเมด อีซี มาแระฮ ตูโตะ บีฮาลุยฮ.

2) อาเมด กาเมตูฮา มาแระฮ กฺารอยจ. กฺีเตอ บากิ ดาดี ดูวาเตอปัยจ.

- เปอปัยจ เดะ ซา. อาเมด ปี กฺาวน. กฺีเตอ อาเมด แมะฮ ตูโตะ บีกาเม เปอจะฮ มีญะ. (กีเตอนะ บวยจบีนาดี มีญะ เดะ ดาลับ กูลัยจ)

- เปอปัยจ เดะ ดูวา. เกอปี ซาตัดกาเม.

3.3 ลากู บวยจ

อาเมด ซาตัด เบาะฮ เดะ บางา. กิเตอ เบาะฮ บารัก กูลัยจ ดาลับ มีญะ. กาวน ฮามา ซาตัด. เตองะฮ อาปี เบอนี เดะฮ. กิเตอ อาเมด กาเม เดะ ฮารู เบาะปี ดาลับ บางา. กาวน บีมาแระ กิเตอ กาเม นาดี มีญะ ดาลับ กูลัยจ ซูดะฮ. กิเตอ อาเมด อีกัด เดะ ตูนู เบาะฮ.

กะกิเตอ ตูโรยจจูกา บารักเกอกะ ซูดะฮ. เบะฮ ตาโระ เดะ ตูกู. เซอนูรูยฮ ตีกา ปูโละฮ นาที. กิเตอ ซูดะฮ อาเกะ นาตี มากัด ฮามา นาซีมาซะ. ฮามาโกะ ตาโระ.

กูลัย เดะ บายิ โงะฮ ซูโงะฮ. ญา อาดา อาเย. กูลัย เดะ นีเดะฮ. กิเตอ กาเม เดะ เปอจะฮ มีญะฮ.

3.4 กูลัย เดะ เตด ซูปา ฮาปา

นาดี กูลัย เดะ อาดา อีกัด ตูนู. นาดี อีซี ฮาลุยฮ อามา กาเม เดะ เปอจะฮ มีญะ. บวยจ บี มาโซะ บายิ โตะ. กิเตอ นาดี กูลัย เดะ เบาะฮ ฮอย เดะ ตูโปะ อาซิก.

3.5 บวยจ นามา กูลัย นะ เลอแงะ

1) อาดา เดะ บวยจ บาญะ ลากู.

2) อาดา บารัก มากัด บี ปีเละฮ บาญะ เซอนัง เดะ นะ บวยจ จูกา.

3) เบาะฮ ฮอย ฮาปา นะ บวยจ.

อาหาร : อีกหนึ่งสิ่งที่ไม่ควรลืมในชุมชน

คณะทีมวิจัยได้ศึกษาด้านอาหารซึ่งเป็นอาหารในชุมชนของชาวอูรักลาโวยจที่กำลังจะสูญหายไป ทีมวิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะพัฒนาอาหารเพื่อให้กลับมาเป็นที่นิยมในชุมชนอีกครั้ง โดยมีการทำอาหาร 3 อย่าง ได้แก่ โกยตีแบว โกยจีจอ กูลัยกีซิ เป็นต้น ซึ่งเป็นอาหารที่คนสมัยก่อนนิยมมาก

หวังว่าการทำอาหารในครั้งนี้คงเป็นประโยชน์แก่ชาวอูรักลาโวยจหมู่บ้านสังกาอู้ได้ศึกษาและลิ้มลองถึงรสชาติอาหารและสามารถนำไปประกอบอาหารด้วยตนเองได้

ทำไมถึงต้องอนุรักษ์อาหารพื้นบ้านชาวอูรักลาโวยจ

ปัจจุบันการบริโภคอาหารของคนในชุมชนบ้านสังกาอู้มีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่ทันสมัยมากขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายอย่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อขายที่สะดวกและง่ายขึ้น จึงทำให้อาหารพื้นบ้านของชาวอูรักลาโวยจบางอย่างถูกลืมไป

ชาวอูรักลาโวยจส่วนใหญ่ไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของอาหาร แต่เมื่อ

มีโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้ชาวบ้านอูรักลาโวยจได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและทำให้เยาวชนได้รู้จักอาหารว่าในหมู่บ้านของเราก็ยังมีอาหารดีๆ และอร่อย

ดังนั้นทีมวิจัยจึงได้ไปค้นคว้าหาข้อมูลกับคนในชุมชนจึงได้รู้ว่ามีอาหารหลายอย่างที่น่าสนใจและกำลังสูญหายไป แต่ทีมวิจัยได้เลือกเอามาแค่สามอย่างคือ โกยตีแบว โกยจีจอ กูลัยกีซิ เพื่อให้ได้อาหารกลับคืนมาและเป็นที่นิยมอีกครั้ง

กูลัยกีซีถือว่าเป็นอาหารชั้นเลิศของทุกครัวเรือนและขึ้นชื่อของชาวอูรักลาโวยจ แต่ถ้าเป็นขนมโกยตีแบวกับโกยจีจอเป็นอาหารว่างเหมาะกับการกินเล่นและสามารถกินได้ทุกวัย

อาหารทั้ง 3 อย่างนี้เป็นอาหารที่สามารถทำได้ง่ายไม่มีวิธีการทำที่ยุ่งยากมากเกินไป และเป็นอาหารที่มีแหล่งวัตถุดิบขึ้นอยู่ตามธรรมชาติในหมู่บ้าน แต่โกยตีแบวและโกยจีจอ นั้นวัตถุดิบหลักจะพบได้เฉพาะบางฤดูกาลเท่านั้น

อาหารเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ต่อสุขภาพเพราะส่วนผสมที่ใส่ลงไปในอาหารเป็นวัตถุดิบตามธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ ข้าวสาร ปลาสด เป็นต้น

1. โกยตีแบว

1.1 วัตถุดิบ

1) ผลตีแบว 20 ผล

2) น้ำตาลทรายครึ่งกิโล

3) เกลือปลายช้อนชา

4) มะพร้าวอ่อน 1 ลูก

5) ข้าวสาร 2 ขีด

6) ใบตอง ใช้ใบตองจากใบกล้วยพม่าเพราะมันจะทำให้ใบกล้วยไม่หักง่าย

1.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ

1) ตัดใบตองเป็นแผ่นหกเหลี่ยม

2) นำลูกตีแบวมาแกะเปลือกออกแล้วนำไปตำด้วยครกให้ละเอียดที่สุด

3) นำมะพร้าวอ่อนมาขูดให้เป็นเส้นหรือเป็นฝอย

4) นำข้าวสารไปแช่น้ำ 10 นาที แล้วนำมาตำให้ละเอียดที่สุด แล้วร่อนด้วยตะแกรง

1.3 วิธีทำ

นำลูกตีแบว มะพร้าวอ่อนขูด ข้าวสารที่ร่อน นำมาคลุกให้เข้ากัน แล้วใส่เกลือปลายช้อนชา น้ำตาลทรายครึ่งกิโล คลุกให้เข้ากันอีกที แล้วนำมาห่อในใบตอง แล้วนำไปย่างด้วยไฟอ่อน ๆ ประมาณ 5 นาที แล้วกลับด้าน ย่างอีกด้านหนึ่งให้สุกพอเกรียม พร้อมรับประทาน

ลักษณะเนื้อขนมที่ดีคือ เนื้อขนมต้องแห้งและย่างพอเกรียมทำให้มีรสชาติกรอบนอกนุ่มใน

1.4 ความพิเศษ

สีของขนมเป็นสีม่วงที่ได้จากผลตีแบวทำให้มีความโดดเด่นชวนน่ารับประทานและผลตีแบวมีความหวานในตัว เป็นผลไม้ที่หาได้ยาก ขนมตีแบวจึงเป็นขนมที่มีทั้งรสชาติและสีสันเป็นธรรมชาติ

1.5 ภาวะวิกฤตของอาหาร :ทำไมขนมถึงสูญหาย

1) ผลตีแบวหายาก
2) มีวิธีการทำหลายขั้นตอน
3) มีขนมให้เลือกมากมาย
4) ไม่มีใครให้ความสำคัญ

2. โกยจีจอ

2.1 วัตถุดิบ

1) ดอกจีจอ 20 ดอก
2) น้ำตาลทรายครึ่งกิโล
3) เกลือปลายช้อนชา
4) มะพร้าวอ่อน 1 ลูก
5) ข้าวสาร 2 ขีด
6) ใบตองใช้จากใบกล้วยพม่าเพราะมันจะทำให้ใบกล้วยไม่หักง่าย

2.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ

1) ตัดใบตองเป็นแผ่น 6 เหลี่ยม
2) นำดอกจีจอไปตำด้วยครกให้ละเอียดที่สุด
3) นำลูกมะพร้าวอ่อนมาขูดให้เป็นเส้นหรือเป็นฝอย
4) นำข้าวสารไปแช่น้ำ 10 นาที แล้วนำมาตำให้ละเอียดที่สุด แล้วนำมาร่อนด้วยตะแกรง

2.3 วิธีทำ

นำดอกจีจอ มะพร้าวอ่อนขูด ข้าวสารที่ร่อน นำมาคลุกให้เข้ากัน แล้วใส่เกลือปลายช้อนชา น้ำตาลทรายครึ่งกิโล คลุกให้เข้ากันอีกที แล้วนำมาห่อในใบตองแล้วนำไปย่างประมาณ 5 นาทีแล้วกลับด้าน ย่างอีกด้านหนึ่งให้สุกพอเกรียม พร้อมรับประทาน ลักษณะเนื้อขนมที่ดี คือ เนื้อขนมต้องแห้งและย่างพอเกรียมทำให้มีรสชาติกรอบนอกนุ่มใน

2.4 ความพิเศษ

เนื้อขนมจะเป็นสีขาวมีกลิ่นหอมของดอกไม้ มีรสชาตินุ่มหอมในตัวเป็นเอกลักษณ์ต่างจากขนมทั่วไป ทำให้น่ารับประทาน

2.5 ภาวะวิกฤตของอาหาร :ทำไมขนมถึงสูญหาย

1) เป็นดอกไม้ที่หายากขึ้นอยู่ตามฤดูกาล ช่วงเดือน ตุลาคม-ธันวาคม ของทุกปี
2) มีวิธีการทำหลายขั้นตอน
3) มีขนมมากมายให้เลือกซื้อ สะดวกต่อการรับประทาน
4) คนไม่ค่อยให้ความสำคัญ

3. กูลัยกีซิ

3.1 วัตถุดิบ

1) ปลาสด (ต้องเป็นปลาที่มีก้างน้อยและเป็นเนื้อปลาสีขาว)

2) มะพร้าวแก่ขูด 2 ลูก

3) เครื่องปรุงรส

4) เครื่องแกง (พริกแห้ง ขมิ้น หัวหอม หัวกระเทียม กะปิ ตะไคร้ พริกไทยดำ)

3.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ

1) นำปลาไปย่างให้สุกที่สุดเพราะมันจะทำให้เนื้อปลามันแห้ง แล้วเอาเนื้อมาตำให้ละเอียด

2) เอามะพร้าวแก่มาขูดแล้ว แบ่งเป็น 2 ส่วน

3) ส่วนที่ 1 เอาไปคั่ว แล้วมาตำให้มะพร้าวขั้วแตกมัน (เพราะมันจะทำให้เกิดความมันในแกง)

4) ส่วนที่ 2 บีบน้ำกะทิ

3.3 วิธีทำ

เอาน้ำกะทิลงหม้อแล้วใส่เครื่องแกงลงไปผสมกับน้ำกะทิ ตั้งไฟพอเดือดแล้วนำมะพร้าวที่คั่วลงไปในหม้อเคี่ยวให้เข้ากัน พอมะพร้าวเกิดเป็นน้ำมันในน้ำแกงแล้วก็นำปลาย่างใส่ตามลงไป และตามด้วยเครื่องปรุงรส แล้วทิ้งไว้ที่เตาสักพัก ประมาณ 30 นาที แล้วยกพร้อมรับประทานพร้อมข้าวสวยและผักเคียง

ลักษณะแกงที่ดีต้องมีน้ำแกงที่ขลุกขลิกและมะพร้าวที่แตกมัน

3.4 ความพิเศษ

เป็นแกงที่มีเนื้อปลาย่างเป็นเนื้อละเอียดเคี่ยวกับมะพร้าวที่แตกมันทำให้เข้ากันเป็นอย่างดีและเป็นแกงที่ไม่มีในชุมชนอื่น

3.5 ภาวะวิกฤตของอาหาร: ทำไมแกงถึงสูญหาย

1) มีวิธีการทำหลายขั้นตอน
2) มีอาหารอื่นให้เลือกมากมายสะดวกและง่ายต่อการทำ
3) ไม่ค่อยมีใครมีให้ความสำคัญ

บานา

บวยจ นามา กฺาโดะฮ ตาฮู ลากู บานา

โกะ กามี เบอเละฮ มียา ปาซัน บานา. ยาดี ลากู อูซิ นะ ตูโปะ ลูเมาะฮ ลาโวยจ เดะ นะ เลอแงะ ฮาบิฮ ดะฮ. กิฺเตอ กามี เบอเละฮ บวยจ บี มาแระฮ บี โกะ เซอมียา เดะ ตูโปะ ซูกา ปูลัก. กิฺเตอ กามี มาแระฮ จูและฮ ลากู บานา ตีกฺาลากู.อาดา ลากู ลงปง. ลากู ลาเอลา. ลากู โลยโลยอีนัง. ตีกฺาลากู อีนี ยาดี ลากู บานา เดะ ยาดี ลากู อูซิ เดะ ตูโปะ. อาดา ปาซัน จูเละฮ กะ กิฺนี.

1. มีญา บารัก เดะ อาดา เดะ ตูโปะ.
2. เบอเละฮ เบอญาญี ยางัน นารี บานา เตด นะ เจอและ บานี เดะ จะ นะ บามัย.
3. เบอเละฮ บวยจ บรี บารัก นะ ลูเมาะฮลาโวยจ นก นะ ฮาบิฮ มาแระฮ ญาดี มาเระ.
4. บวยจ บรี กีตา ปานัย ญะ บาญะ.
5. บวยจ บรี เซอมียา ปานัย ตาฮู ลากูบานา

อีงัยจ จะ บวยจ ลากู เบอญาญี บานา เดะ อีนี. นะ บวยจ บรี ลูเมาะฮ ลาโวยจ เบอเละฮ บาเยอ มาลามา. กะ บวยจ ซาละฮ กะ นามี. กามี มีตา งากูซาละฮ ราตา อูรัก เดะ อีนี ยูกฺา.

บวยจ นามา กฺาโดะฮ มาแระฮ นารี บานา

ลากู อูซิ บานา ยาดี ลากู อูซิ เดะฮ รูมะฮ. ยาดี บารัก เดะ กาลานูตู บีโกะ จูจู จีแจะ บวยจ ปูลัก. ยาดี เนาะ เตด ซูปา ฮาปา บวยจ บี ตาฮู จะ ลากู อีนี ยาดี นะ ลูเมาะฮลาโวยจ. กิฺเตอ เดะ กฺารี โงะฮซูโงะฮ เตอ อีซี โกะ บาซา นะ ลากู บือญาญี. เตด ซูปา ฮาปา.

ตูโปะ เซอกาอู นะ กีตา ยาดี ตูโปะ ลูเมาะฮลาโวยจ กือเลา นะ ยาดี ตูโปะ มิเดอมิ โปด. ตาปี จะ โกะ เซอมียา ยาดี ดีบาดี. เดะ อาดา นามา โปด นะ ตูลก บีฮาบิฮ.

ดาลับ ตูโปะ กีตา นะ อาดา เตด ซูปา ฮาปา ตาปี จะ เดะ กฺารี โงะฮ ซูโงะฮ เตอ อีซี เปอ อูซิ บานา เดะ กฺารี บาญะ เตอ อีซี โกะ เซอมียา ตูฮา นะ ยาดี เซอมียา อูซิ บานา. โกะ ยักบูยัก ราดารา ยางัน นะนานะ นะ เจอและ เตด บานี นะ บามัย.

ฮาปา เตองะฮ เดะ นะ เบอเละฮ บารัก อีนี ปี อูซิ

1. นะนานะ ยางัน อูรักตูฮา
2. อูรัก
3. เซอมียา ตาราตา
4. เซอมียา บาเยอ ซูรัยจ

กีตา นะ อาเมด อีนี ปี บวยจ นามา เบอเละฮ เดะ รีอารี

1. เบอเละฮ ตาฮู ลากู บานา
2. เบอเละฮ บี โกะ เซอมียา อาซิก เบอเละฮ ตาฮู ยูกฺา
3. โกะ นะนานะ ซูกา ฮาตี เดะ ลากู บานา

บานา มาแระฮ ดาตัก ดีฮา

ลูเมาะฮลาโวยจ อาดา บารัก อาเยอ ลากู โกะ บานา โกะ บานา โกะ รูเงก บรี มาลามา. เบาะฮ ฮอย เดะ กูญา จูเละ เดะ ซูรัยจ. กีเตอ บารัก อูซิ โกะ บานา เดะ ยาดี บารัก จูเละฮ ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ นะ ลากู ดูโดะ ตาราตา นะ ลูเมาะฮลาโวยจ. รีบัย จูเละฮ ซูรัยจ. ลากู ดูโดะ นะ กีตา เบอเละฮ บรี ญา ลากู เบอญาญี ตาราตา เดะ ลากู บานา. ยาดี เบอญาญี กาลานูตู เดะ บรี โกะ นานะ จูจู จีแจะ ยาดี มาแระฮ ตะลามา. กีเตอ บารัก อูซิ อาดา เบอลากู บามัย ตาราตา.

บารัก อูซิ บานา ยาดี เบอญาญี บรี เมอเลา บาซา ลูเมาะฮลาโวยจ บารู อูซิ บานา เดะ มาแระฮ อูซิ ตะลามา อาดา ดูวา ลากู. บารัก อูซิ บานา ยาดี

บามัย ยางัน อูซิ บานา รามัย. บานา นะ ลูเมาะฮลาโวยจ ตูโปะ เซอ กาอู เดะ กาลานูตู. นีบีนี ยาดี เซอมียา เบอญาญี ยางัน ปาลู บานา เดะ บามัย ตานา ฮาบิฮ เบอญาญี เดะ บามัย. กิ่เตอ กีลากี นะ เบอญาญี ปาลู บานา รีบัย ยางัน นีบีนี เดะ ยูรุยนี. บารัก อูซิ บานา ยาดี ลากู เดะ ลูเมาะฮลาโวยจ นะ เกอนา บวยจ. กิ่เตอ อาดา อูซิ บี โกะ แบลาแก ลีฮัยจ. ยางัน บี ลูเมาะฮลาโวยจ เบอรามัย ปี เซอมาตา.

ลากู บานา อูซิ กะ นามี เตองะฮ

1. เปอมาลู บานา ลากู เปอ บวยจ เนาะ ลากู ญาญี เดะ ซูโระฮ เมอ ญาญี เปอ กะ เปอ บวยจ เดะ เปอ ตัยจ. บวยจ เดะ บีลัก ตาโฮยจ. ลากู เบอ ปาจัก. ลากู เมอ นือ งะฮ เปอ จายา. ยางัน มีตา ลากู ซาละฮ เดะ ฮาตู แบลาแก. เดะ กา ลานูตู นะ อาดา ลากู เปอปัยจ โกะ เซอบารัก เตด บายิ กิ่เตอ บูลัด นัม นะ อาตัยจ เซอบารัก เตด บายิ ปีโซะ บารัยจ. ตานา รอยจ บูลัด เซอเบอลัยฮ. นะ อาตัยจ เซอบารัก เตด บายิ ปีโซะตีเมอ กิ่เตอ นะ อาดา ตูฮัด บูมอ ยาดี เซอมียา อาตัยจ บารัก เตด บายิ ยางัน ฮาตู แบลาแก.

2. เปอมาลู บานา เบอ รามัยนะ อูซิ บากัก เดะ เปอ บวยจ ซูดะ ฮาบิฮ. เนาะ นีญัยจ ยีรัยจ ดาโตะ.

เซอบารัก เปอ มาลู อาดา นามา เตองะฮ

1. บานา
   - บานา บรี อีนก
   - บานา ปะ อานะ
2. คือนัก
   - คือนัก บรี อีนก
   - คือนัก ปะ อานะ

3. ปาลูตาวะ

4. แชะแชะ

ลากู อูซิ บานา ปากัยจ กะ นามี

1. กีลากี
    - ซูวอปาญัก
    - บายูปาแตะ
    - กาเยดปาญัก
2. นีบีนี
    - กาเยด
    - บายู

ลากู นารี นะ บานา

ลากู นารี อีนี เปอเลอ มะฮ ญาวา กิ่เตอ นารี บรี มาเรอมา. กิ่เตอ นะ นารี ตูโรยจ ลากู นะ เซอมียา ปาลู. ตาปี จะ ลากู เตอ นะ อาดา ซาวารา เตด ซูปา. กิ่เตอ ลากู นารี เซอมียา นะ อาดา เนาะ เตด ซูปา ฮาปา ตาปี กะ นามี โปด ลากู นารี เตอ นารี เปอเลอมะฮ บรี มาเรอมา.

ลากู เตด ซูปา กาลา นูตู ยางัน ยูรุยฮนี

กาลานูตู

ลากู นารี บานา เตอ เซอมียา นะ อาดา ลากู นารี เดะ เตด ซูปา ฮาปา ตาปี จะ นะ นารี ตูโรยจ เดะ กีตา บวยจ เบอเละฮ. นีบีนี นะ ยาดี เซอมียา เบอญาญี.

ยางัน ปาลู บานา ตะซิก. บารัก เดะ นะ เบาะฮ เตอ. กีลากี เตด เบาะฮบายู นะ เบาะฮ แนะฮ ซา ซูวอ. กิ่เตอ นีบีนี นะ เบาะฮ กาเยด ยางัน บายู จะ กาลานูตู เตอ ลูเมาะฮลาโวยจ เบาะฮอย ดูเวะ บายู โปด เบาะฮอย

นะ เบาะฮ. อาดา นามา บรี เบาะฮ นะ เบาะฮ ฮาบิฮ เดะ จะ อาดา.

ยูรุยฮนี

ลากู บานา เบอเละฮ ซาเลด ซามาตา. อาดา ลากู นารี. เดะ จะ นารี บรี มาเรอมา. เซอมียา ปาลู นะ เบาะฮ บายู เตด ซูปา กาลานูตู. กิ่เตอ กีลากี นะ เบอญาญี ปาลู บานา รีบัยฮ ยางัน นีบีนี. จะ กาลานูตู เตอ นีบีนี เบาะฮอย กือยา ดูโดะ แนะฮซา เดะ รูมะฮ บือลา โกะ นะนานะ กิ่เตอ กีลากี บรี โกะ นีบีนี อูซิ บานา. เปอ จายา จะ กีลากี ตือเกอ อูรัยจ เดะ นีบีนี. กิ่เตอ นีบีนี เตด ราซา อาเยอ บรี โกะ นะนานะ เบอเละฮ. กิ่เตอ ซูนัยฮ ซูปา โนะลามา. ตาปี จะ ซาวารา เตอ เตด ซูปา ฮาปา. นะ ยาดี แนะฮซา นะ ลูเมาะฮลาโวยจ.

ลากู เดะ อูซิ

1. ลากู ลงปง

ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ

ลากูอีนี นะ อูซิ ลามูลา. ปาซัน เดะ อูซิ ยาดี ลากู ลามูลา ซาเบะ จะ ลากู ลงปง ยาดี ลากู เดะ กูญา อูซิ ตะลามา กาลานูตู. เนาะ ยาดี ลากู เดะ กือยะ กือมัยฮ. ลากู อีนี นะ ยาดี ลากู บูกา บีลัก กาลี เดะ อูซิ บานา. จายา จะ ลากู อีนี ยาดี ลากู เดะ เปอบวยจ บารัก บานา เดะ นะ นารี บี แบลาแก เดะ เบอเละฮ ตีงันดะฮ. จะ ลากู นะ อาดา เดะ กาลานูตู ดูลู เดะ ลูเมาะฮลาโวยจ นะ มาแระฮ ดูโดะ เดะ เซอกาอู. เดะ เบอจาเระ จะ ยาลัด เดะ มีดัยฮ โซะ บารัยจ ฮาบิฮ. กิ่เตอ ปานานา เดะ บาดู ดูโดะ เดะ ดาลับ กามูฮา. กิ่เตอ ฮาตา อานู รอยฮ เดะ เจอตา รอยฮ เดะ ตือ ปัยจ เดะ โกะ ตาญูก เดะ เตอ โละ เดะ เดอ ละ ดูโดะ นะ ลูเมาะฮลาโวยจ เดะ กาลานูตู.

ลากู ลงปง

ลงปง กาลา ลาปาซาง อีซูโรดโอย ซูโรดปาซาง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
กาลา ลาปาซาง มาราเกด มาราเกดปาดี เฮ......
ลีตะลามา บีมัง เดะดายา *
กาลาละดาตัง มารีโกยจโอย มารีโกยจดาตัง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
เตอปัยละดาตัง เมอญาเกด เมอญาเกดฮาตี
กีตาบรามัย ลาบีมังเดะดายา *
โอกาลาละดาตัง มารีโกยจโอย รีโกยจดาตัง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
โอยเตอปัยละดาตัง เมอญาเกด เมอญาเกดอาตี
เดะดะลามา ญาญีบีมังเดะดายาเบอญาญี บีมัง เดะดายา *
กาลาละลาปาเบอซาง เมอญาเกดโอย ญาเกดปาดี
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
โอยปาเระลาปาเระ เมอรานัง เมอรานังลาดา
เดะตะลามา ตีมังเดะดายา *
เตอปัยละดาตัง เมอญาเกดฮาตี
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
โอซาปาลาจายา ลาฮูตังลามาเลนอง กีตาบรามัย ตีมังเดะดายา
โอดายากาตีนัง มาราเกดโอยมาเกตปาดัง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *

2. ลากู ลาเอลา

ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ

ยาดี ปาซัน เจอตา ลากู เดะ ยาดี ตูโปะ เดะ จะ ตูโปะ เบอเละฮ ดาปัยจ ลากู อีตู อีนี. เดะ เดอ ละ ดา ปัยจ ลามูลา อีตู. กิเตอ เบอเละฮ จือตา ลากู อีตู อีนี. บีโกะ จูจู จีแจะ เบอเละฮ มีงัย.

ลากู ลาเอลา

"ลาลาเอลา เอลาเอลาเอลานองลา อานามี ฮามออามา เอวาราโซวาเอนองลา กีตามาเระนารี ลากูอีนี ลากูลาเอลา"

"ลาเอลาเอลา เอลาเอลาวาเอนองลา"
อานามี ฮามออามา เอวาโซวาเอนองลา
ซาปา ราโซนารี มาเระเดะนีนารีลาเอลา
"ลาลาเอลา เอลาเอลาเอลานองลา อานามี ฮามออามา
เอวาราโซวาเอนองลา"

3. ลากู โลยโลยอีนัง

ลากู เดะ ยาดี มาแระฮ

ลากูโลยอีนัง ยาดี ลากู เนาะ ซา เดะ กู ญา ซูกา อูซิ เดะ บามัย. รอยจ เซอตา โฮด กิเตอ โกะ บามัย เปอปัยจ นีญัยจ ฮาบิฮ ตาฮด. กาลานูตู ลากู โลยอีนัง ยาดี ลากู เดะ ยักบูยัก ยางัน ราดารา กูญา ซูกา ซามา. กาลานูตู. ลากู อีนี อาดา ลากู นะ บานา ยางัน กือนัก เดะ เบอรามัย กิเตอ ยาดี ลากู เดะ อาดา เซอมียา นารี ยูกา ตาปี จะ ลากู โลยโลยอินัง เตอ บี ปาซัน เบอปาคัยจ นะ ลูเมาะฮลาโวยจ. เดะ ลากู อีนี เมอเลา จะ อานะ อายัม. อีซี อานะ ฮายับ ซาเบอลัยฮ อีเกอ. เดะ ตือเบะ มาเระ กิเตอ มาตี ซาอีเกอ. กิเตอ ฮาบิฮ เบาะฮอย ซาอีเกอ. ลากู อีนี เบอจาเระ ปาซัน เบอปาดัยจ นะ ลูเมาะฮลาโวยจ.

ลากุ โลยโลยอีนัง

ตาโรบปี ตาโรบโปงตีมะ โลยนัง โลยนัง
อานะ อังอายัม ตูโรดเซอบือลัยจ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
ลองกาตับปี ลองกาเตองะฮ โลยนัง โลยนัง
กาปัยจซารัน ญามูฮะ นะเบอรัยจ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรดเซอบือลัยจ   โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก เดะ ซาปูโละฮ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาปัยจซารัน ญามูฮะ นะเบอรัยจ โลยนัง โลยนัง
กาปัยจดาตัง นะกะเดะ ยาโวะ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรดซาปูโละฮ โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก เดะ เซอมีลัดเดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาปัยจ ดาตัง นะกะ เดะ ยาโวะ โลยนัง โลยนัง
โมด ปารัง กาเร มาปีลัด เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโมด เซอมีลัด โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก เดะลาปัด เดงเดงบัง เดงเดงบัง
โมด ปารัง กาเร มาปีลัด โลยโลยนัง โลยโลยนัง
ตาเซะ ดาลัม ญาโวะ ลาตา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรด ลาปัด โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ ตูโยะ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาเซะ ดาลัม ญาโวะ ลาตา โลยนัง โลยนัง
จาเระ ปูเลา กาเบอ ลาโบะ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโลด ตูโยะ โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจนัม เดงเดงบัง เดงเดงบัง
จาเระ ปูเลา กาเบอ ลาโบะ โลยโลยนัง โลยโลยนัง
ปูโกยจ ลีโปก กาปัยจ เยออานัม เดงเดงบัง เดงเดงบัง

อาดา รูกิ อาดา ลาปา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรด ดูวา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ ซาตู เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อาดา รูกิ อาดา ลาปา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
โกย ปารังเดะ ลามา ลากู เดงเดงบัง เดงเดงบัง

รำมะนา

ทำไมต้องรู้เรื่องรำมะนา

คณะทีมวิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องรำมะนา ซึ่งเป็นการแสดงในชุมชนอูรักลาโวยจที่กำลังจะสูญหาย ทีมวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและจะพัฒนาเพื่อให้กลับมาเป็นที่นิยมในชุมชนอีกครั้ง โดยมีการเขียนเพลงรำมะนา 3 เพลง ได้แก่ เพลงลงปง เพลงลาเอลา เพลงโลยโลยอีนัง ทั้ง 3 เพลงนี้เป็นเพลงรำมะนาที่ใช้แสดงเป็นหลักในชุมชน

ทีมวิจัยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาร่วมปฏิบัติภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. เพื่อสามารถขับร้องบทเพลงและร่วมรำในวงรำมะนา โดยไม่เขินอายกล้าที่จะแสดงออก
3. เพื่อจะได้ฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวอูรักลาโวยจ
4. เพื่อพัฒนาความสามารถให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการละเล่นรำมะนามากขึ้น
5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของทุกคนในกลุ่ม

ทำไมต้องแสดงรำมะนา

การละเล่นรำมะนาเป็นการละเล่นดนตรีพื้นบ้าน ถือเป็นมรดกสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นของชาวอูรักลาโวยจ เป็นจุดเด่นที่เมื่อดูแล้วรู้เลยว่าเป็นการละเล่นของชาวอูรักลาโวยจ ซึ่งที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือ ด้านภาษา และ เนื้อหาของบทเพลง

นักเล่นดนตรีรำมะนาจะนั่งเล่นเป็นวงกลม ส่วนนางรำก็จะรำเป็นวงกลมล้อมรอบวงของนักดนตรี

ชุมชนบ้านสังกาอู้ของเราเป็นหมู่บ้านชาวอูรักลาโวยจถึงแม้จะเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ แต่ทุกคนก็เป็นพี่เป็นน้องกันมีอะไรก็จะช่วยเหลือกัน การละเล่นรำมะนาก็เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของชุมชนที่สำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้อาวุโสจะเป็นคนละเล่นเพราะรุ่นใหม่อย่างวัยรุ่นหนุ่มสาวและวัยเด็กจะมีความเขินอายไม่ค่อยจะกล้าแสดงออก

ใครบ้างที่จะได้รับประโยชน์จากการละเล่นรำมะนา

1. กลุ่มเยาวชน และประชาชนในหมู่บ้านสังกาอู้
2. นักท่องเที่ยว
3. ประชาชนทั่วไป
4. นักเรียน นักศึกษา

เราสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับรำมะนา
2. ได้เผยแพร่วัฒนธรรม
3. กลุ่มเยาวชน มีใจรักในการเล่นรำมะนา

รำมะนามาจากไหน

ชาวอูรักลาโวยจมีการสืบทอดความรู้ทางด้านดนตรีมาเป็นเวลานาน โดยในอดีตนั้นชาวอูรักลาโวยจไม่มีการบันทึกเรื่องราวของตัวเองในรูปแบบการเขียน จึงได้อาศัยวัฒนธรรมดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของการบันทึกความเป็นมาของวิถีชีวิตด้านต่าง ๆ แทนลายลักษณ์อักษร เรื่องราวของความเป็นมา ตลอดจนวิถีชีวิตจึงได้ถูกถ่ายทอดเป็นบทเพลงต่าง ๆ ในการแสดงรำมะนา ซึ่งเป็นบทเพลงดั้งเดิมที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งมาเป็นเวลายาวนานมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ในวัฒนธรรมของชาวอูรักลาโวยจนั้น ดนตรีมีความสำคัญอย่างมากมาย

รำมะนาแสดงในงานแบบไหนบ้าง

1. ดนตรีรำมะนาสำหรับพิธีกรรม คือ บทเพลงที่ใช้ขับร้องประกอบพิธีกรรมที่จัดทำในรอบปี เช่น พิธีลอยเรือ เพื่อเป็นการบวงสรวงแสดงความเคารพ และขอขมาลาโทษต่อผีบรรพบุรุษ โดยเฉพาะในสมัยอดีตนั้นจะมีการปล่อยเคราะห์ที่แตกต่างกัน โดยเดือน 6 จะส่งเคราะห์ไปทางทิศตะวันตก พอถึงเดือน 11 จะส่งเคราะห์ไปทางทิศตะวันออก ซึ่งจะมีโต๊ะหมอเป็นผู้สื่อสารกับผีบรรพบุรุษ

2.ดนตรีรำมะนาแสดงเพื่อความบันเทิง จะบรรเลงหลังจากบทเพลงแห่งพิธีกรรมเสร็จสิ้น เช่น งานแก้บน งานแต่งเปลว งานดาโต๊ะ เป็นต้น

เครื่องดนตรีมีอะไรบ้าง

1. กลองรำมะนา (บานา)
   - บานา บรี อีนก (กลองรำมะนาตัวแม่)
   - บานา ปะ อานะ (กลองรำมะนาตัวลูก)

2. คือนัก (กลองทน)

- คือนัก บรี อีนก

  (กลองรำมะนาตัวแม่)

- คือนัก ปะ อานะ

  (กลองรำมะนาตัวลูก)

3. ปาลูตาวะ (ฆ้อง)
4. แชะแชะ (ฉาบ)

การละเล่นรำมะนาต้องแต่งกายอย่างไร

1. ผู้ชาย (กีลากี)

ใส่กางเกงขายาว	(ซูวอปาญัก)
ใส่เสื้อกล้าม	(บายูปาแตะ)
คาดผ้าขาวม้า	(กาเยดปาญัก)

2. ผู้หญิง (นีบีนี)

ผ้าบาเตะ	(กาเยด)
เสื้อ	(บายู)

การร่ายรำของรำมะนา

การร่ายรำนั้นจะต้องรำแบบนุ่มนวลอ่อนช้อยและมีความพร้อมเพรียงกัน และจะรำตามจังหวะของเสียงดนตรี เพราะเพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะและความไพเราะที่ต่างกัน

การร่ายรำของรำมะนานั้น แต่ละคนจะมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามจะต้องรำอย่างนุ่มนวลและอ่อนช้อย อย่างพร้อมเพรียงกันเสมอ

ความแตกต่างอดีตและปัจจุบันของรำมะนา

อดีต

การร่ายรำมะนานั้นแต่ละคนจะรำแตกต่างกันหรือที่เรียกว่า รำตามท่าถนัดของตัวเอง ผู้หญิงจะเป็นผู้ร้องนำ ร้องรับ และตีกลองรำมะนาเอง การแต่งกายนั้นผู้ชายจะไม่ใส่เสื้อ จะใส่เฉพาะกางเกง ส่วนผู้หญิงจะใส่ผ้าบาเต๊ะ กับเสื้อของตน เพราะสมัยก่อนชาวอูรักลาโวยจไม่ค่อยมีเงิน เสื้อผ้าก็ไม่ค่อยมีใส่ มีอะไรให้ใส่ก็จะใส่เท่าที่ตัวเองมี

ปัจจุบัน

รำมะนาจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างเช่น การร่ายรำ โดยจะรำอย่างพร้อมเพรียงกันนักดนตรีจะใส่เสื้อผ้าไม่เหมือนในอดีต และผู้ชายจะมาร้องนำ ร้องรับ ตีกลองรำมะนาแทนผู้หญิง เพราะอดีตนั้นผู้หญิงไม่มีงานทำ อยู่แต่ในบ้านเลี้ยงลูก กล่อมเพลงให้ลูกนอนผู้ชายก็เลยมอบให้ผู้หญิงเป็นผู้ขับร้องและตีกลองรำมะนาเอง

ด้านการสืบทอด อูรักลาโวยจมีความเชื่อว่าผู้ชายมีภาวะความเป็นผู้นำมากกว่าผู้หญิง เพราะผู้หญิงไม่สามารถถ่ายทอดรำมะนาให้แก่คนรุ่นหลังได้ ส่วนจังหวะและเนื้อร้องนั้นจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง อดีตเป็นแบบไหน ปัจจุบันก็เป็นแบบนั้น แต่ความไพเราะนั้นถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวอูรักลาโวยจ

เพลงที่ใช้แสดง

เพลงที่ใช้แสดงรำมะนานั้นมีหลายเพลงด้วยกัน แต่ทีมวิจัยได้คัดเลือกเพลงสำคัญที่สุดมา 3 เพลง ได้แก่ เพลงลงปง เพลงลาเอลา และเพลงโลยโลยอีนัง

1. เพลง ลงปง

ความเป็นมาของเพลงลงปง

เพลงนี้จะเล่นเป็นเพลงแรกเสมอ สาเหตุที่เล่นเป็นเพลงแรกเพราะว่าเพลงลงปงเป็นเพลงที่เขาเล่นกันมาตั้งแต่เมื่อก่อนแล้ว ซึ่งเป็นเพลงที่สำคัญ เพลงนี้จะเป็นเพลงพิธีเปิดทุกครั้งเมื่อเล่นรำมะนาเชื่อกันว่าเพลงนี้เป็นเพลงในพิธีกรรมของรำมะนาที่จะรำให้ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ได้จากไปแล้ว

เนื้อเพลงจะมีความหมายเกี่ยวกับเรื่องสมัยอดีตก่อนที่ชาวอูรักลาโวยจจะมาอยู่ที่สังกาอู้ โดยบอกเล่าการเดินทางจะผ่านทะเลอันดามันทั้งหมด และจุดที่หยุดพักอาศัยที่ในที่ต่างๆ และรวมถึงการอธิบายถึงความสำคัญของสถานที่แห่งนั้นซึ่งเคยอาศัยเป็นที่พักของชาวอูรักลาโวยจในอดีต

เนื้อเพลง

ลงปง กาลา ลาปาซาง อีซูโรดโอย ซูโรดปาซาง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
กาลา ลาปาซาง มาราเกด มาราเกดปาดี เฮ......
ลีตะลามา บีมัง เดะดายา *
กาลาละดาตัง มารีโกยจโอย มารีโกยจดาตัง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
เตอปัยละดาตัง เมอญาเกด เมอญาเกดฮาตี
กีตาบรามัย ลาบีมังเดะดายา *
โอกาลาละดาตัง มารีโกยจโอย รีโกยจดาตัง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *

โอยเตอปัยละดาตัง เมอญาเกด เมอญาเกดอาตี
เดะดะลามา ญาญีบึมังเดะดายาเบอญาญี บึมัง เดะดายา *
กาลาละลาปาเบอซาง เมอญาเกดโอย ญาเกดปาดี
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
โอยปาเระลาปาเระ เมอรานัง เมอรานังลาดา
เดะตะลามา ตีมังเดะดายา *
เตอปัยละดาตัง เมอญาเกตโอยฮาตี
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *
โอซาปาลาจายา ลาฮูตังลามาเลนอง กีตาบรามัย ตีมังเดะดายา
โอดายากาตีนัง มาราเกดโอยมาเกดปาดัง
เดะลาง เดะลาง เดะลางเดะลงปง *

2. เพลง ลาเอลา

ความเป็นมาของเพลงลาเอลา

เป็นเรื่องเล่าเหตุการณ์ความเป็นมาของชุมชนจากที่ชุมชนได้ประสบปัญหาจากเรื่องต่างๆ ที่เคยพบเห็นตั้งแต่อดีตที่ยาวนาน และได้เล่าเรื่องต่างๆ นี้ให้ทายาทได้ฟังจากรุ่นสู่รุ่น

เนื้อเพลง

"ลาลาเอลา เอลาเอลาเอลานองลา อานามี ฮามออามา
เอวาราโซวาเอนองลา กีตามาเระนารี ลากูอีนี ลากูลาเอลา"
"ลาเอลาเอลา เอลาเอลาวาเอนองลา"
อานามี ฮามออามา เอวาโซวาเอนองลา
ซาปา ราโซนารี มาเระเดะนีนารีลาเอลา
"ลาลาเอลา เอลาเอลาเอลานองลา อานามี ฮามออามา
เอวาราโซวาเอนองลา"

3. เพลง โลยโลยอีนัง

ความเป็นมาของเพลงโลยโลยอีนัง

เพลงโลยโลยอีนัง เป็นบทเพลงหนึ่งที่นิยมเล่นกันในประเพณีต่าง ๆ รอบปีหรือตามงานแก้บนที่จัดกันตลอดทั้งปี เนื่องจากเดิมเพลงโลยโลยอีนังเป็นบทเพลงเกี้ยวพาราสีของหนุ่มสาวในสมัยก่อน เพลงจึงมีจังหวะของรำมะนาและกลองโทนที่คึกคักสนุกสนาน ที่สำคัญเป็นเพลงที่ต้องมีการร่ายรำประกอบเป็นท่าทาง แม้จุดเด่นของเพลงจะอยู่ที่ท่าทางการร่ายรำประกอบ แต่เพลงโลยโลยอีนังก็ยังให้ความหมายถึงความสามัคคีของชาวอูรักลาโวยจ โดยเนื้อเรื่องพูดถึงว่า "อานะอายัม" หมายถึง ลูกไก่สิบเอ็ดตัวที่ฟักออกมาแล้วตายทีละตัว จนไม่เหลือสักตัว เพลงนี้แสดงถึงคุณค่าของการร่วมแรงร่วมใจกันของชาวอูรักลาโวยจ

เนื้อเพลง

ตาโรบปี ตาโรปโปงตีมะ โลยนัง โลยนัง
อานะ อังอายัม ตูโรดเซอบือลัยจ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
ลองกาตับปี ลองกาเตองะฮ โลยนัง โลยนัง
กาปัยจซารัน ญามูฮะ นะเบอรัยจ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรดเซอบือลัยจ โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก เดะ ซาปูโละฮ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาปัยจซารัน ญามูฮะ นะเบอรัยจ โลยนัง โลยนัง
กาปัยจดาตัง นะกะเดะ ยาโวะ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรดซาปูโละฮ โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก เดะ เซอมีลัดเดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาปัยจ ดาตัง นะกะ เดะ ยาโวะ โลยนัง โลยนัง
โมด ปารัง กาเร มาปีลัด เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโมด เซอมีลัด โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก เดะลาปัด เดงเดงบัง เดงเดงบัง

โมด ปารัง กาเร มาปีลัด โลยโลยนัง โลยโลยนัง
ตาเซะ ดาลัม ญาโวะ ลาตา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรด ลาปัด โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ ตูโยะ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาเซะ ดาลัม ญาโวะ ลาตา โลยนัง โลยนัง
จาเระ ปูเลา กาเบอ ลาโบะ เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโลด ตูโยะ โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจนัม เดงเดงบัง เดงเดงบัง
จาเระ ปูเลา กาเบอ ลาโบะ โลยโลยนัง โลยโลยนัง
ปูโกยจ ลีโปก กาปัยจ เยออานัม เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรด เงอนัม โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัย ลีมา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
ปูโกยจ ลีโปก กาปัยจ ฮาซา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
กาลาซี กาปัยจ อารัม ตาแลนา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรด ลีมา โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ เลอปัด เดงเดงบัง เดงเดงบัง
มาซิ กาปัยจ รัมตาแลนา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
กาปัยจ ดูโดะ ลาเบอ ตาปัด เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโลด ลาปัด โลยโลยนัง โลยโลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ ตีกฺา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
กาปัยจ ดูโดะ เดะลาเบอ ตาปัด โลยโลยนัง โลยโลยนัง
ลาปัด ดาตัง มะรีมะ ยากา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อานะ อายัม ตูโรด ตีกา โลยนัง โลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ ดูวา เดงเดงบัง เดงเดงบัง
ตาปัยจ ดาตัง มะรีมะ ยากฺา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
อาดา รูกิ อาดา ลาปา เดงเดงบัง เดงเดงบัง

อานะ อายัม ตูโรด ดูวา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
มาติ เซะกอก ตีงัยจ ซาตู เดงเดงบัง เดงเดงบัง
อาดา รูกิ อาดา ลาปา โลยโลยนัง โลยโลยนัง
โกย ปารังเดะ ลามา ลากู เดงเดงบัง เดงเดงบัง

คณะทำงานผู้จัดทำหนังสือ

คณะทำงานในกลุ่มทำมาหากิน

1. นาย นันทวัฒ ประมงกิจ
2. นาย วราวุฒิ ทะเลลึก
3. นาย ณรงค์ ช้างน้ำ

คณะทำงานในกลุ่มอาหารพื้นบ้าน

1. นางสาวศันสนีย์ ทะเลลึก
2. นายทวีชัย ทะเลลึก
3. นายอนุศร ทะเลลึก
4. นายนันทวุติ ทะเลลึก

คณะทำงานในกลุ่มรำมะนา

1. นางสาววริสรา ทะเลลึก
2. นางสาวปวีณา ทะเลลึก
3. นางสาวนสิตา ทะเลลึก

ปราชญ์ผู้ให้ข้อมูล

1. นายสมจิตร ทะเลลึก
2. นายมะร้าสี ทะเลลึก
3. นางเจะอ้ะ ทะเลลึก
4. นางบี้ยุ๊ะ ทะเลลึก
5. น.ส.ฉนี ทะเลลึก
6. น.ส.รูณี ทะเลลึก
7. นางร้าหยี ทะเลลึก
8. นายบุญทิน ช้างน้ำ
9. นายสมาน ประมงกิจ
10. นายเจะหัน ประมงกิจ
11. นายหี้เก็บ ช้างน้ำ